

Ketvirtasis gundymas

ANTANAS MACEINA

1 Kristus buvo gundytas tris kartus: duona ("sakyk, kad iš šitų akmenų pasidarytų duonos", Mt 4,3), stebuklu ("pulk žemyn", Mt 4,6) ir valdžia ("aš Tau duosiu visą šią valdžią", Lk 4,6). Visiems šiems gundymams Jis atsispyrė, ir "velnias atstojo nuo Jo iki laikui", (Lk 4,13). Luko pastaba "iki laikui" (usque ad tempus) yra be galo prasminga. Ji reiškia, kad gundytojas yra pasiryžęs grįžti ir savo viliones testuoti. Be abejo, jis negali grįžti ir gundyti Kristaus, esančio garbėje. Bet jis grįžta ir gundo Kristų, besiskleidžiantį laike bei erdvėje; tai yra: jis gundo Bažnyčią. Nes Bažnyčia, būdama Kristus istorijoje, yra gundymams taip lygiai prieinama, kaip ir Kristus, kol tebegyveno mūsų amžiuje. Tiesa, šie Bažnyčios gundymai kinta pagal istorinį metą, tačiau jie nesiliauja niekada. Kiekvieną savo gyvenimo tarpsnį Bažnyčia esti ištinkama ketvirtuoju gundymu.

Jeigu mums reiktų apibūdinti, koks yra šandieninis Bažnyčios ketvirtasis gundymas, turbūt nesuklystume pasakę, kad tai yra prievarta meilei įgyvendinti. Savo knygoje "Dvasinio gyvenimo pagrindai" (1882-84) Vl. Solovjovas teisingai pastebi, kad gundymas ištinka tik "Dievo žmogų", vadinasi, žmogų geros valios ir kilnios širdies, nes "bedievis žmogus gundymo nėra reikalingas: jis vykdo piktą sugadintą savo prigimtį dėka" (skyrįje apie maldą). Bet kad gundymas galėtų būti "Dievo žmogui" priimtinas, jis turi pasirodyti, prisidengęs "gerio išvaizda"; jis turi būti peryvenamas kaip vertybė ir net pareiga. "Čia tad ir glūdi gundymo galia", sako Solovjovas.

Ši Solovjovo pastaba kaip tik ir pasitvirtina prievartos gundyme. Vykdyti artimo meilę yra aukščiausias Krikščionybės įsakymas, kuriuo remiasi jos praeitis bei ateitis: įstatymai ir pranašai. Artimo meilės vykdymas apreiškia mūsų meilę Dievui kasdienoje, o jo nevykdymas paverčia mūsų būti vienu didžiuliu melu. Viešpaties akivaizdoje (plg. 1 Jo 3, 17-8; 4,20). Betgi šiame pasaulyje esama tiek artimo neapykantos, tiek skriaudų bei neteisų, tiek prievartos ir net žiaurumo, tiek daug "pasaulio lobių" (1 Jo 3,17) ir sykiu tiek daug širdies uždarojo bei kietumo, kad visiškai pagrįstai galime kalbėti, jog savą brolių mylimę tik liežuviu, o ne "darbu ir tiesa" (1 Jo 3,18). Užtat labai lengva aniem Solovjovo minimiems "Dievo žmonėms" nejučiom palinkti prievartos pusėn ir jos net sąmoningai griebtis, kad šis melo virtęs gyvenimas būtų perkeistas iš pagrindų ir kad artimo meilė liktų ne vien evangelinis patarimas, o virstų tikru įsakymu ir net visuomenės įstatymu; kad ji "būtų nuprivatinta" ir "visuomeniškai mobilizuota" (J.B. Metz) kaip tai šiandien dažnai skelbiama.

Kelias į šitokią nuprivatintą artimo meilę yra revoliucija. Juk kaipgi kitaip priversti žmones mylėti artimą kaip patį save, jei neįvykdžius revoliuciją, tai yra, sudaužius visas tas lytis, kurios artimo meilę lig šiol laikė uždariusios atskiros žmogaus širdyje, neleidamos jai virsti objektyviu viešojo gyvenimo dėsniu? Štai kodėl šiandien ir ieškoma Krikščionybėje pradų, kurie revoliuciją pateisintų, ją pagrįstų ir anuos "Dievo žmones" net įpareigotų į revoliucinius sąjūdžius jungtis, juose veikti ir griebtis ginklo. Štai kodėl vad. "revoliucijos teologija" šiandien svaigina ne vien proto ir širdį. "Dievo žmonės" — anie užsidegėliai bei kilniaširdžiai — ne nepastebi, kaip piktas (prievarta) prisidengia gerio (artimo meilės) kauke ir virsta didžiuliu gundymu, moderniniu gundymu, nepaprastai patraukliu visur ten, kur artimo meilės pažeidimas ypač krinta į akį ir skaudžiai užgauna jaunus Bažnyčios narius.

Prasnaudusi, kaip apaštalai Getsemani sode (plg. Mt 26, 40-45), naujaisiais laikais žmogaus socialinio priešo artėjimą, Bažnyčia šiandien pašoksta, išvydusi milijonus skurstančiųjų, badaujančiųjų, išnaudojamųjų, ir išsi-gasta, pastebėjusi, kad net ir didžiausi karitatyviniai darbai neįstengia pakeisti šios padėties. Socialinis priešininkas jau per arti; jis jau per daug giliai įleidęs šaknis, jog išmaldą — net ir labai gausi — galėtų apsaugoti bei pakelti jo paniekintą žmogų. Tada anie "Dievo žmonės", sekdami Petru Getsemani sode, išsitraukia kardą ir pradeda juo švytuoti (plg. Jo 18,10). Tačiau kaip tik čia ir prasideda prievartos tragika. Už-uot nubloškę patį priešą, šie "Dievo žmonės" savą kardą sužeidžia tik nekaltus jo tarnus — kaip ir Petras, nukirsdamas vyriausiojo kunigo tarnui Malkui ausį (plg. Jo 18,10). Argi Camillo Torres, tasai tikras "Dievo žmogus", pataikė iš kulbosvaidžio bent vieną sūnų anų ke-liasdešimt šeimų, kurios valdo 90 proc. Kolumbijos turtų? Anaip tol. Nes kariuomenėje, išsiusto-je prieš Torres partizanus, nebuvo nė vieno iš anų turtingųjų bei valdančiųjų. Tai buvo tie patys paprasti žmoneliai, sūnūs var-g-šančiųjų bei paniekintųjų. Su-

ties priespaudos ir net žiaurumo, tiek daug "pasaulio lobių" (1 Jo 3,17) ir sykiu tiek daug širdies uždarojo bei kietumo, kad visiškai pagrįstai galime kalbėti, jog savą brolių mylimę tik liežuviu, o ne "darbu ir tiesa" (1 Jo 3,18). Užtat labai lengva aniem Solovjovo minimiems "Dievo žmonėms" nejučiom palinkti prievartos pusėn ir jos net sąmoningai griebtis, kad šis melo virtęs gyvenimas būtų perkeistas iš pagrindų ir kad artimo meilė liktų ne vien evangelinis patarimas, o virstų tikru įsakymu ir net visuomenės įstatymu; kad ji "būtų nuprivatinta" ir "visuomeniškai mobilizuota" (J.B. Metz) kaip tai šiandien dažnai skelbiama.

Kelias į šitokią nuprivatintą artimo meilę yra revoliucija. Juk kaipgi kitaip priversti žmones mylėti artimą kaip patį save, jei neįvykdžius revoliuciją, tai yra, sudaužius visas tas lytis, kurios artimo meilę lig šiol laikė uždariusios atskiros žmogaus širdyje, neleidamos jai virsti objektyviu viešojo gyvenimo dėsniu? Štai kodėl šiandien ir ieškoma Krikščionybėje pradų, kurie revoliuciją pateisintų, ją pagrįstų ir anuos "Dievo žmones" net įpareigotų į revoliucinius sąjūdžius jungtis, juose veikti ir griebtis ginklo. Štai kodėl vad. "revoliucijos teologija" šiandien svaigina ne vien proto ir širdį. "Dievo žmonės" — anie užsidegėliai bei kilniaširdžiai — ne nepastebi, kaip piktas (prievarta) prisidengia gerio (artimo meilės) kauke ir virsta didžiuliu gundymu, moderniniu gundymu, nepaprastai patraukliu visur ten, kur artimo meilės pažeidimas ypač krinta į akį ir skaudžiai užgauna jaunus Bažnyčios narius.

Prasnaudusi, kaip apaštalai Getsemani sode (plg. Mt 26, 40-45), naujaisiais laikais žmogaus socialinio priešo artėjimą, Bažnyčia šiandien pašoksta, išvydusi milijonus skurstančiųjų, badaujančiųjų, išnaudojamųjų, ir išsi-gasta, pastebėjusi, kad net ir didžiausi karitatyviniai darbai neįstengia pakeisti šios padėties. Socialinis priešininkas jau per arti; jis jau per daug giliai įleidęs šaknis, jog išmaldą — net ir labai gausi — galėtų apsaugoti bei pakelti jo paniekintą žmogų. Tada anie "Dievo žmonės", sekdami Petru Getsemani sode, išsitraukia kardą ir pradeda juo švytuoti (plg. Jo 18,10). Tačiau kaip tik čia ir prasideda prievartos tragika. Už-uot nubloškę patį priešą, šie "Dievo žmonės" savą kardą sužeidžia tik nekaltus jo tarnus — kaip ir Petras, nukirsdamas vyriausiojo kunigo tarnui Malkui ausį (plg. Jo 18,10). Argi Camillo Torres, tasai tikras "Dievo žmogus", pataikė iš kulbosvaidžio bent vieną sūnų anų ke-liasdešimt šeimų, kurios valdo 90 proc. Kolumbijos turtų? Anaip tol. Nes kariuomenėje, išsiusto-je prieš Torres partizanus, nebuvo nė vieno iš anų turtingųjų bei valdančiųjų. Tai buvo tie patys paprasti žmoneliai, sūnūs var-g-šančiųjų bei paniekintųjų. Su-

Georges Rouault (prancūzas, 1871-1958)

Kristus priemiesčiuose (Fukišima kolekcija, Tokio)

jais tad ir tenka kovoti — tiesiog, akis į akį, nes pats priešas yra toli, labai toli: neprieinamas, pastatęs žmogaus meilę — ne "kaip viltį ar dorinį įsakymą, bet kaip objektyvą visos visuomenės dėsni" (R. Garaudy), komunizmas, atrodo, pralenkęs Krikščionybę ir sugėdinęs Bažnyčią, kuri apie artimo meilę amžiais kalbanti, o nieko nedaranti, kad ši meilė būtų įvykdyta socialinėje santvarkoje. Atrodo, kad komunizmas, o ne Bažnyčia galų gale sutvarkysiąs žmonių santykius meilės pagrindu. Atrodo, kad komunizmas ir

Evangelija esą artimesni, negu Bažnyčia ir Evangelija. Štai kodėl anie "Dievo žmonės" ir pradeda komunizmui tikėti, juo domėtis, jam meilintis ir dėtis į jo gretas. Jiem pasivaidena, kad tarp komunistinės ir krikščioniškosios artimo meilės skirtumas išnykęs, nes abi jos kovoja prieš už paniekintą žmogaus pakėlimą. Jiem atrodo, kad atėjęs laikas paisyti ne praeities, o žiūrėti į ateitį ir tuo būdu žengti petys petin su visais, kurie žlugdo šį melagingą ir neteisą gyvenimą. Komunizmo išnirimas artimo meilės vardu

(Nukelta į 2 psl.)

Georges Rouault

Kristus ir apaštalai

(Jacques Gelman kolekcija, Mexico)

Kertinė Parastė

INTELEKTUALŲ PROTESTAS PRIEŠ TIRONIJĄ

Julien Benda yra tiksliai pasakęs, kad Sovietų vyriausybė tai barbarai, kurie gėdiasi savo barbariškumo. Jį stengiasi kaip galima užmaskuoti, bet vis dėlto jo neatsisako.

Nauja barbariškumo apraiška — nušalinimai iš redakcijų, iš vadovybės postų tų asmenų, kurie ima nors kiek laisviau, savarankiškiau galvoti. Tai teroras prieš kūrybinguosius, konformizme nepasikendčius piliečius. Vienu iš tokių yra Pavelas Litvinovas, vaikaitis aukštojo Sovietų pareigūno porevoliucinio laikais.

Pavel Litvinovas buvo fizikos profesorius Lomonosovo institute Maskvoje. Kai 1967 m. Maskvoje buvo surežisuotas teismas prieš rašytojus Ginzburgą, Galanskovą, Dobrovolskį, Laškovą, Litvinovas drauge su nuteisto rašytoju Danieliaus žmona Larisa teismo koridoriuose dalino atsisakymą į pasaulio opiniją prieš tuos prievartos veiksmus. Netrukus ir Litvinovas buvo areštuotas.

Bet jo ryžtas prieš raudonąją tironiją rado plataus atgarsio visoje Rusijoje. Jam ėmė siųsti užuojautos laiškus telegramas. Surinkus eilę tų dokumentų, jie buvo persiųsti užsienin ir išspausdinti atskiru leidiniu: "Dear Comrade. Pavel Litvinov and the Voices of Soviet Citizens in Dissent." Redagavo K. Van Het Reve, Leydeno universiteto profesorius. (Išleido Pitman leidykla, New York. 199 psl., \$4.95). Įvairūs pareiškimai čia išspausdinti originalia rusų kalba ir anglų vertime.

Čia randame balsų, rodančių, kaip patys rusai yra ištroškę laisvės, kaip jie užjaučia valdančios komunistų klikos aukas ir protestuoja prieš tironišką raudonosios diktatūros prievartą. Vienas patriotas, kuris pasisako net nesąs pažįstamas Litvinovui, rašo: "Geros sveikatos ir sėkmės Jūsų švietimo darbe, kovojant prieš tamsuolius". Vienas tyrimų studentas (dėl represijų pavojaus pavadėsi neskelbiamas ar net nebuvo paduotas) taria: "Noriu išreikšti savo pagarbos jausmą ir pasididžiavimą Jūsų ryžtinga ir drąsia iniciatyva, kam, be abejonės, pritaria dauguma mūsų žmonių".

Mokytojas: "Nuosirdūs sveikinimai... Stebimės Jūsų ryžtu. Linkime milžino jėgos ir išvermės Jūsų teisingumo užmojuje. Garbė jums, brangūs rusų liaudies žmonės!"

Grupė Maskvos universiteto humanitarinių mokslų studentų: "Mes solidarizuojame jums. Jūsų iniciatyva yra didelės svarbos kovoje už žmogaus teises ir už sužmoginimą sovietinės santvarkos. Su gilia užuojauta ir dideliu dėmesiu mes stebime, kas darosi su

jumis ir jūsų draugais. Esame įsitikinę, kad galutinio išvadoj asmens laisvės idealai ir tikroji demokratija triumfuos ir kad jūsų vardas figūruos kovos istorijoje. Geriausioji jaunosios kartos inteligentijos dalis yra jūsų pusėje".

Slepantis nuo raudonųjų pareigūnų persekiojimo, anoniminiam laiške yra rašoma: "Jūs dabar tapote asmeniu, kuris yra arčiausias visų garbingų mūsų krašto žmonių širdims. Laiškas, kurį parašėte Jūs ir Larisa Daniel kaip šauksmą į visą pažangiąją žmonių Vakaruose, o drauge ir j mus, yra įrodymas nuostabios valios ir didžiausių nuopelnų. Šiandien, sausio 12 d., tas raštas buvo perduotas per (britų) BBC radiją ir visas pasaulis klausėsi sulaikęs kvapą... Ir daugelis lenkiasi prieš jūsų iniciatyvą ginti nelaiminguosius... Tai jums sako komunistas, kuriam mūsų idėjų likimas nėra indiferentiškas dalykas... Jūs atakavote naują fašizmą, kuris, kaip chameleonas, dabar priėmė garbingą raudoną spalvą... Net caro laikais rašytojai nebuvo taip teisiami. Tokie dalykai tegali įvykti ten, kur žydi fašistinė praktika".

Maskvos moksleivių grupė savo laiške sako: "Mūsų seneliai ir tėvai buvo šaudomi, mirė koncentracijos lageriuose, žinojo visas Stalino reakcijos baisenybes. Mes suprantame, kaip baisu gyventi apsuptyms tylos ir baimės... Negalime tylėti, kai visur aplink mus demagogija, laikraščiu melai, išdavimas... Mes prašome paskelbti šį laišką, kad būtų žinoma mūsų amžiaus jauniems žmonėms ir kad rašytojų likimas būtų išspręstas pagal teisingumą..."

Net iš Rygos atėjo žodis: "Zaviuosi jūsų ryžtu..."

Iš Podolsko vienas rašo: "Negaliu išreikšti savo susižavėjimo (ir tai ne vien mano) Jūsų drąsa ir neprilygtam heroizmui šiame prievartos ir melų pasaulyje... Kartu su jumis reiškiu pasipiktinimą, kad tas (dėl represijų pavojaus pavadėsi neskelbiamas ar net nebuvo paduotas) taria: "Noriu išreikšti savo pagarbos jausmą ir pasididžiavimą Jūsų ryžtinga ir drąsia iniciatyva, kam, be abejonės, pritaria dauguma mūsų žmonių".

Mokytojas: "Nuosirdūs sveikinimai... Stebimės Jūsų ryžtu. Linkime milžino jėgos ir išvermės Jūsų teisingumo užmojuje. Garbė jums, brangūs rusų liaudies žmonės!"

Iš Arzamo atėjo skundas: "Ar pažįstate visiškos desperacijos jausmą, kai matote aplinkui sieną, kuri Jus ativeria nuo pasaulio ir nuo gyvenimo, sieną, kuri jus triuškina, ir tuo tarpu nieko negali padaryti, kad ją nublokštumėte? Štai ką aš jaučiu, kai stebiu tą sieną, triuškinančią pagrindines teises žmogaus sąžinės laisvės, (Nukelta į 4 psl.)

Šiame numery

- Intelektualų protestas prieš tironiją.
- Ketvirtasis gundymas.
- Kuklų laureatą užkalbinant.
- Jorge Guillen eilėraščiai.
- Vincas Krėvė savo laiškuose 1944 - 1954 m.
- Operos libretą pavertus mąžybe.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.

Ketvirtasis gundymas

(Atkelta iš 1 psl.)

šandien yra tokia didžiulė vilionė, kad "Dievo žmonės" jai kaip tik ir neatspiriasi.

Zinoma, visi šie apmąstymai liktų tik svačiomais, jeigu prievartos gundymas apsirėžtų tikta vienu kitu kunigu, vienuoliu ar vienuole, naiviu pasaulišku ar stiprių pergyvenimų ištroškusiu jaunuoliu. Tačiau kai šis ketvirtasis gundymas virsta sąjūdžiu ir kai jis sudrasko krikščioniškąsias to ar kito krašto partijas, tuomet minėtos mintys susiklosto jau nuogaščiui. Kalbėkime konkrečiai. Šių metų geg. mėnesio pradžioje posėdžiavo Chilės krikščionys demokratai, valdančioji šalies partija. Kairūsios jos sparnas pasiūlė, kad būsimųjų prezidento rinkimų metu (1970 m.) krikščionys eitų kartu su komunistais. Pasiūlymas buvo, tiesa, atmetas, bet — tik 18 balsų persvara: už dėjimąsi su komunistais balsavo 215, prieš jį 233 atstovai. Praktiškai tai pusė Chilės krikščionių demokratų atstovų norėtų blokuotis su komunistais, kad bendromis pastangomis atstieptų vergstantią žmogų.

Tačiau to negana. Praėjus 3 savaitėms po šio balsavimo, pralaimėjusieji įkūrė naują partiją — "Vieningos tautinės veiklos sąjūdį" (Movimiento de Accion Popular Unitaria), kuriam priklauso atsiliejęs jaunėji krikščionys demokratai, nariai vad. "Jaunosios Bažnyčios (Iglesia Joven) ir radikalių kairiųjų studentų atstovai. Tuo būdu Chilės krikščionys demokratai sprogo — kaip tik dėl ano gundymo: prievartos keliu, kartu su komunistais, eiti vykdyti artimo meilės, paverčiant ją objektyviniu socialinės santvarkos dėsniu. Jaunųjų krikščionių demokratų vadas prof. J. Vega dar anksčiau (prieš skilimą) skelbė, kad "partija turi mesti savo dviprasmiškumą ir žygiuoti kairėn"; ji turinti ryztis "kurti bendrą kovos frontą su ūkininkais, darbininkais ir studentais" — šūkis mūsų visų girdėtas 1917 m. Rusijos revoliucijos metu. Krikščionys revoliucioninkai turį pralenkti savo radikalumą komunistų partiją ir tuo būdu sumažinti komunizmo baimę. Kuba ir Kinija — ne Rusija — esanti šiu revoliucioninkų pavyzdys (plačiau apie tai plg. Herder-Korrespondenz 1969 m. nr. 7, p. 317-22).

Ne mūsų uždavinys vertinti Chilės įvykius. Juos minime čia tik kaip faktą, įgijusį aiškios išvaizdos. Mažiau ryškių šios rūšies faktų bei bandymų esama dabar beveik kiekviename krašte — ne tik Amerikoje, bet ir Europos žemyne. Visur tačiau jausti ta pati nuotaika: Krikščionybė turinti žygiuoti revoliucijos priekyje, todėl imti bendradarbiais visus, kurie revoliuciją skelbia bei ją vykdo, pirmoje eilėje komunistus. Revoliucija, kaip būdas skriaudžiamam broliui padėti, esą ana bendroji plėtinė, jungianti Krikščionybę su komunizmu ir atidaranti kelią ne tik į pokalbį teoriskai, bet ir sąveiką praktiškai. — Užtat dabar ir darosi įdomu pažvelgti, kaip šis krikščionių mostas atrodo komunistinėje šviesoje?

2

Šio straipsnio autorius nėra istorikas ir istorijos truputį net nemėgsta, nes ji neatkleidžia tiesos: istoriškai galima viską pateisinti ir viską atmeti. Ir vis dėlto jis mano, kad teisingas yra senas posakis: "Homines, historiae ignari, semper sunt pueri" — žmonės, nesusivokiantys istorijoje, visados pasilieka vaikai". Iš tikro, jei anie "Dievo žmonės" susivoktų marksizmo istorijoje, jeigu jie būtų paskaite K. Markso raštus: "Aplinkraštį prieš Kriegę" (1846) ir "Komunistų partijos manifestą" (1848), jie taip lengvai nepasiduotų vilionei dėtis su komunistais ir bendrai su jais kovoti už žmogaus išvadavimą iš socialinės prievartos. Nes šiuo du Markso, (ir kitų) raštai labai gražiai atskleidžia komunizmo

nusistatymą tiek artimo meilės atžvilgiu socialinėje srityje, tiek jo bendrininkų atžvilgiu, vykdančių pačią revoliuciją.

"Aplinkraštis prieš Kriegę" yra pasirašytas šešių komunistų: Engelo, Gigot, Heilbergo, Markso, Seilerio ir Wolfo ir nukreiptas prieš anuo metu New Yorke leidžiamą vokišką laikraštį "Der Volks-Tribun", redaguoj. Hermann Kriegės. Jame visų pirma yra skelbiami nutarimai: 1. Kriegės laikraščio atstovaujama linkmė "nėra komunistinė"; 2. Ši linkmė "pažemina komunistų partiją tiek Europoje, tiek Amerikoje"; 3. ji kelia maisties tarp darbininkų (Marx-Engels Werke, t. IV, p. 3. Berlin 1959). Kodėl? Mat, H. Kriegė vadovavo 19 šimt. m. d. v. krikščionių socializmo" sąjūdžiui Amerikoje; sąjūdžiui, kuris kaip tik mėgo spręsti socialinę klausimą artimo meilės principu. Šio sąjūdžio idėjos yra nuostabiai panašios į dabartinės vad. "politinės teologijos" idėjas. Remdamasis Evangelija, Kriegė ir kiti "tikrojo socializmo" vadai, skelbė, kad socialinę klausimą galima išspręsti ir be prievartos, taigi be revoliucijos.

Georges Rouault 1932 metais. G. Rouault (1871 - 1958) yra vienas žymiausių modernių prancūzų dailininkų ekspresionistų. Spalvingai, bet juduose kontūruose besiliejančiai jo tapybai labai būdinga yra religinė tema, jo drobėse virpanti tai egzistencialistinio nerimo, tai vėl dangiškos malonės šviesa. G. Rouault yra pats didžiausias religinės temos gražintojas į XX amžiaus modernų meną. Šios savaitės kultūrinį priedą ir puošia daugiausia jo darbų nuotraukomis.

cijos; reikia tik žmones įtaigoti, kad jie gyventų taikoje ir neštų vienas kito naštas; kad jie bendrą dirbtų ir bendrai džiaugtųsi; kad jie sukiltų "varguolių, nelaimingųjų, atstumtųjų vardu ir eitu kovoti už vykdamą gražesnės artimo meilės karalystės". Kriegės ir kitų šūkis buvo: "Mums reikia daugiau kuo rūpintis negu tik savų skurdeiva Aš; mes priklausome visai žmonijai". Hermann Kriegė buvo dvasiškas.

Todėl ir komunizmo atžvilgiu šis "tikrojo socializmo" sąjūdis buvo savotiškai nusistatęs. Jis laikė komunizmą ne senųjų vertybių griovėju, bet jų įvykdumu. Juk "ši karštos meilės srovė, šis atsidejimas visiem, šis dieviškas bendruomenės troškulis — kas gi visa tai yra, jei ne vidinė komunistų religija?", rašė Kriegė savo laikraštyje. Skaitant Kriegės mintis, savaime ateina į galvą šiandienės pastangos pergaleti individualinio išganymo siekimą, perkelti išganyimo vykdymą į bendruomenę, atsikreipti į vargšančiusius bei pažemintuosius ir diegti jiems jų padėties samonę, kad jie sukiltų prieš savo pavergejus, tačiau ne prievarta, o ryztu bei darbu. Taip pat ir komunizmo kaip meilės ilgesio vykdymo samprata dvelkia labai moderniškai ir ataidi "politinės teologijos" puslapiuose. Trumpai tariant, tai, kas šiandien Krikščionybėje žmogaus atžvilgiu taip smarkiai pabrėžiama, jau yra buvę ir Markso laikais.

Kaip tad atveikė Marksas, Engelsas ir kiti vadovaujantieji komunistai į šias, mūsų akimis žiūrint, taip modernias ano meto idėjas? Jau minėjome tris anų vadų nutarimus, kuriais komunizmas atsiriboją nuo "tikrojo socializmo". Tačiau to negana. Marksas su Engelsu parašė dar ir ilgą (14 psl.) anų nutarimų paaiškinimą bei pagrindimą, kodėl būtent komunizmui yra nepakeičiui su "tikrojo socializmu". Ir

kaip tik šiame paaiškinime pasirodo tikroji komunizmo dvasia artimo meilės bei revoliucijos atžvilgiu.

Visų pirma Marksas su Engelsu protestuoja prieš komunizmo sampratą ne kaip griovybą, bet įvykdymą, vadindami tokią sampratą "bailių ir veidmainišku komunizmo vaizdavimu" (IV, 7). Komunizmas esąs "pasaulinis revoliucinis sąjūdis" ir todėl nesusidodas suvedamas "į porą žodžių: meilė-neapykanta" (t.p.): tai yra jo sumenkinimas "ligi paprasto maišto" (IV, 14). Iš tikro gi jis yra visos santvarkos pakeitimas iš pagrindų. Toliau Marksas ypač smarkiai pasisako prieš "tikrojo socializmo" pastangas komunizme regėti religinį branduolį. Vienoje vietoje Kriegė krikščioniškai rašo, kad "Dvasia, kuri gydo raupuotuosius ir akluosius; Dvasia, kuri visus žmones girdo vienu Vynu ir peni viena Duona — ši Dvasia yra bendruomenės dvasia"; "ją reikia tik pažinti, ir ji suris žmones meilėje" (IV, 11-12) I tai atsako Marksas: "Čia Kriegė skelbia komunizmo vardu senas religines ir vokiečių filosofijos svajones, kurios komunizmui

Georges Rouault

Kristus (medžio raižinys)

matnių etikečių, kaip "žmonija", "žmoniškumas", "rūšis" ir t.t., paverčiant tuo būdu kiekvieną tikrą veiksmą išsivajaus fraze" (IV, 13).

Be ypatingai Marksas išjuokia "tikrojo socializmo" vadų ryztą nusikreipti nuo savojo Aš ir atsikreipti į artimą. Marksas vadiną jį "negarbingu ir prikliu servilizmu" (IV, 15). "metafizine bei religine fikcija" (t.p.), "šunuodegavimo aistra" (t.p.), "savęs pažeminimu" ir savo išjuoką baigia žodžiais: "Šitoks mokslas yra visiškai tinkamas drašiem vienuoliui, bet niekados ne energingam vyrui ir ne kovos metu. Betruksta tik, kad šie drąsūs vienuoliai iškastruotų tą savo skurdeivą Aš ir tuo būdu, pasitikėdami žmonijos galia, parodytų, jog ji galinti daugintis ir be jų" (IV, 15). Šios pašaipos prasmė labai aiški: komunizmas esąs pažeminti, yra komunizmo vykdymui visiškai nereikalingas" (IV, 12). Nes "iš religinio taško žiūrint, atsakymas į visus tikrus klausimus gali būti duotas tik perdėtai ir bet kokią prasmę aptemdančiais vaizdais bei keleta pra-

tiesiog prieštarauja (pabraukta Markso). Tikėjimas, būtent: tikėjimas į Šventąją bendruomenę Dvasią, yra komunizmo vykdymui visiškai nereikalingas" (IV, 12). Nes "iš religinio taško žiūrint, atsakymas į visus tikrus klausimus gali būti duotas tik perdėtai ir bet kokią prasmę aptemdančiais vaizdais bei keleta pra-

našai be veiksmo: jie kalbą ne priepaustųjų, bet tik teisingumo vardu (plg. IV, 16), vadinasi, ne konkrečių žmonių vardu, o abstrakčių sąvokų. Šitokios kalbos nekeičiančios pasaulio. Todėl visa tai tapatinasi su komunizmu reikią jį pažeminti ir darbininkų mases suklaidinti. Štai kodėl ano meto komunizmo vadai taip smarkiai ir atsiriboją nuo "tikrojo socializmo" ir įspėjo mases juo netikėti.

Be abejo, galima dabartinius "Dievo žmones", linkstančius dėtis su komunistais, mėginti teisingai tu, kad jie esą jau žymiai toliau pažengę negu "tikrasis socializmas" 19 šimt. viduryje: jie jau nebetiki, kad evangelinės meilės skelbimas galėtų pakeisti socialinę santvarką, užtat jie ryztąsi dėtis su komunistais revoliucijos vardu ir šią revoliuciją kartu vykdyti. Kitaip tariant, Markso priekaištas, evangelinė artimo meilė esanti religinė fantazija be veiksmo, netinkas dabartiniam užsidegiam, kaip Camillo Torres, nes jie jau griebiasi veiksmo

— ir net ginklu. Argi tai nesuartiną krikščionių su komuniz-

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLES LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečia diena uždaryta. Ligoniai priimami su sutarimu.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. tel. WA1brook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERKA IR MOTERIŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą, jei neatšiliepija, skambinti 374-5011

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-čios ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadienis 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso tel. 476-4042
Rezid. tel. WA1brook 5-3045

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penktadi. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.
Ofiso — HE 4-5758.

DR. S. ir M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradienis, penktadienis 2-9 v. Seštadienis 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

tais? Ar jie negalį būti bendradarbiai, paversdami artimo meilę objektyviniu visuomenės dėsniu?

I tai atsako antrasis Markso raštas, vad. "Komunistų partijos manifestas".

Šio manifesto pabaigoje Marksas kartu su Engelsu aptaria komunistų santykį su kitomis ano meto santvarkai priešingomis partijomis ir sako: "Komunistai visur remia kiekvieną revoliucinį sąjūdį prieš esančią visuomeninę bei politinę santvarką" (IV, 493). Taigi, atrodo, kad komunizmas galįs būti bendradarbis ir krikščionių, kurie kovoja prieš išnaudojimą. Tačiau čia pat Marksas su Engelsu skubiai paaiškinti, ką šitoks kitų partijų bei sąjū-

džių reikšimas reiškia. Jie pastebi, jog komunistai "kovoja, kad pasiektų tiesioginių darbininkų klasės tikslų, ykiu tačiau jie atstovauja dabartinį sąjūdį ateizmui" (IV, 492). Kitaip tariant, komunizmas neišsiesia, patenkęs artimuosius skriaudžiamųjų tikslus; jis siekia žymiai toliau, būtent: kurti ateitį. Si gi ateitis turinti būti tikta komunistinė. Štai kodėl Marksas su Engelsu toliau ir rašo, kad komunizmas "nė vieną akimirka nepa- miršta ryškinti darbininkų samonėje skirtumą tarp buržuazijos ir proletariato" (IV, 492-93). Koks šis ryškino tikslas? Jo Marksas su Engelsu nė kiek (Nukelta į 5 psl.)

Ant Rudoko kabineta perem-
otometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val: pagal susitarimą. Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktadi. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

Ofs. 733-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALIŲ — NERVŲ IR EMOCINŲ LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusieria ir moterių ligos
GINEKOLOGINĖ CHIRURGJA
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšiliepija, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2226
Namu rez. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
J O K S A
2556 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penktadi. 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 v. vak. Seštadi. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 7 iki 9 v. vak. Seštadi. nuo 9 iki 12 val. arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštadi. uždaryta

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštadi. tik susitarus.

Tel. — RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 v. vak. Seštadi. 12-2 val. p. p. Trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-2 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius Seštadienis 12 iki 4 popiet.

FLORIAN KRASS
(Krasauskas)
REGISTERED PHYSICAL THERAPIST
4738 S. Damen Ave., Chicago, Ill.
Dathermy — Massage — Ultrasound —
Tik susitarus
Val: pirm. — antradi. — ketv. — penkt. 2-8 v. popiet. Seštadi. 2-4 val. popiet.
Tel. FR 6-3085 arba FR 6-6885

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradi. ketvirt. ir penktadi. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 v. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. ir 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERKA MOTERIŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Tel. HE1mlock 6-5545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val. antr. ir penkt. 1-4 val. Pirminėje tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specializybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas: Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak. Seštadi. 9 v. r. — 2 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, Opt.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val: pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. ir šeštadi. 9 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIMOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidenc.)
Atostogose nuo lapas 28 iki rugpjūčio 18 d.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLES IR PROSTATO CHIRURGJA
Ofisus 2454 W. 71st Street
Val: antradi. nuo 2-5 popiet. ketvirtadi. nuo 6-8 vakaro
Ofiso tel. 776-2880
Rezid. tel. 448-5545

DR. ALDONA SIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGJA
PRITAİKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 697-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. GRovehills 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. antr. ir ketv. nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisus 2750 W. 71st Street
Telefonas — 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktadi. 10-12 v. r. 2-8 v. vak. Seštadi. 1-4 v. vakaro. Sekmadi. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERIŲ LIGOS
Ofisus ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. FR 2652-8-1223
Ofiso val: pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštadi. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiad. ir šeštadi. uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val: pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak. penkt. ir šeštadi. 6-8 v. vakaro. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadi. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val: pirmad., antradi., penktadi. 1-4 ir 6-8 v. r. ketv. 6-8 v. vakaro. Seštadienis 11-1 val. popiet.

“Visuomet būvau ‘nerami siela’, o šiandien dar tapau ‘siela be vietos’, tariant Herbačiausko žodžiais. Kai pasijuntu šiek tiek geriau, ima mano galvoje gimti įvairūs, dažniausiai neįvykdomi sumanymai, su kuriais ir kitiems nereikalingai kvaršinu galvas. Gal ir sumanymas kovoti su surambėjusiais Amerikos lietuvių už vietą lietuviškai knygai atrodo juokingas ir neįvykdomas, tuo labiau, kad esame trijų alkanų gruzinų padėtyje, kurie vis galvojo, kaip turėtų užkariauti turtinę persų žemę. Bet vis dėlto nesinori atsisakyti ir vykdykama atidėti į šalį ad graecas calendae. Manau, kad a) turime pasistengti atspausdinti nors dvi tris knygytes lietuvių kalba patriotinio turinio, nedi-deles, kad kiekviena kainuotų nebrangiau 25 ct. Gal kai kas iš ‘amerikonų’ suras savyje tiek lietuviškumui meilės, jog nepagailės 25 ct., o iš nusipirkusiųjų gal kai kuris ir pasiskaitys; b) turime būtinai pasistengti išleisti anglų kalba vieną kitą mūsų dailesios literatūros veikalą pavieniais tomeliais, bet ne rinkinio pavi-dalu. Paprastai į rinkinius leidinius mažai tekreipa-ma dėmesio net tuomet, kai ten yra tikrai vertingų dalykų. Pasirodytas anglų kalboje mūsų dailesios li-teratūros kūrinių būtų didelė reklama Amerikos lietu-vių tarpe: “Žiūrėkite, lietuviai turi tokių knygų, ku-rias net anglai verčia į savo kalbą”. Leidimu anglų kalba pavesto lituanistikai žurnalo, kuriame rastų sau vietos ir iš lietuvių grožinės literatūros vertimai ir moksliniai straipsniai, yra susirūpinęs prof. A. Sennas, o jis moka savo sumanymus įgyvendinti (turiu omeny-ję finansinę pusę), ir reikia tikėti, kad panašus leidinys, universiteto vardu leidžiamas, pasirodys, jei tik prof. Senną paremsime, kuo išgalim, labiausiai darbu. Ma-nau, kad jame galėtų tilpti vienas kitas rimtesnis straipsnis iš jau atspausdintų Lietuvoje įvairiuose rim-
(Nukelta į 4 pusl.)

Vincas Krėvė savo laiškuos, 1944-1954

(Atkelta iš 3 psl.)

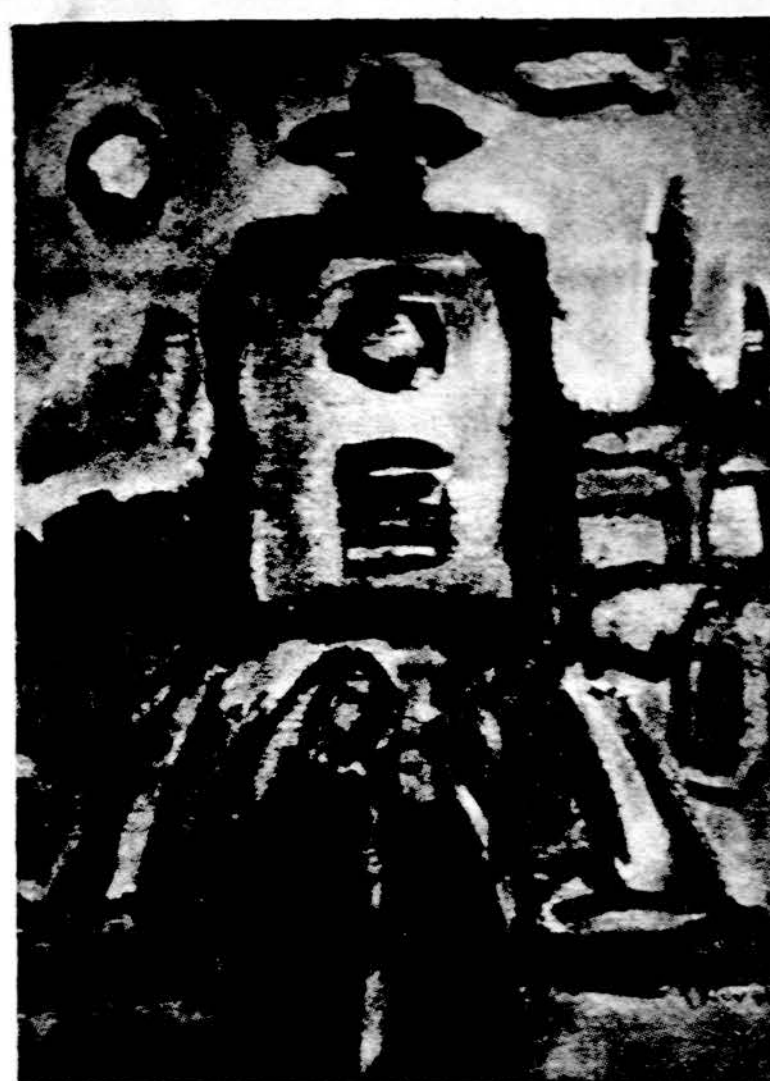
tuose leidiniuose, jei patys kuriais svarbesniais klausimais nesugebėsime nieko tinkama paruošti. Tikiuosi, kad šiuo reikalu prof. Sennui ką vertingo pasiūlysi. Man asmeniškai labiausiai pageidaujamas lietuvių kalba leidžiamas almanachas, kuriame galėtume talpinti savo kūrybinio darbo vaisius. Bet gerai numanau, kad jis mažiausiai turi davinį gimti. Bet aš tiesiog tikiu — stebuklu. Tuo reikalu turi gerų sumanymų p. Aleksandravičius (Aistis. — VM). Esu jau kelis kartus kalbėjęs su prof. Sennu dėl sudarymo liuanistikos centro, bet ši klausimą jis sieja su tuo, ar pasiseks prie Pensilvanijos un-to sukurti liuanistikos skyrių. Viskas pareis nuo to, ar susiras žmonių, kurie panorėtų studijuoti liuanistikos dalykus. Vykdamas Amerikon, Breme ne ir vėliau laive pasinaudojau progą, kad teko daug laiko praleisti su kun. Ražiū. Įkalbinėjau jį, kad jis susirūpintų liuanistikos mokslo centro sudarymu ir suagituotų tuos sluoksnius, kurie labiau, negu kiti, galėtų paremti tokį sumanymą. Galima būtų čion sutraukti visas moksline ir meno jėgas iš išeivijos. Šioji min tis jam labai patiko ir pažadėjo tuo reikalu išvyskyti plačiausia agitaciją. Bet ar ne pamiršo, pasiekęs Ameriką ir įsitraukęs į kitus darbus. Labai norėčiau susitikti su jumis. Būtų galima visus šiuos klausimus nuodugniau aptvstyti ir pasirašyti darbui" (1947.5.8).

Krėvei, kuriam Lietuvoje nuo pat nepriklausomybės pradžios itin arti širdies buvo literatūros žurnalų reikalas (jis su kitais organizavo, bendradarbiavo, o kai kuriuos ir redagavo — Skaitymus, Gaires, Barą, Pradus ir Žygis, Gaisus ir kt.), tas dalykas ir čia Amerikoje labiausiai rūpėjo: "Vis labiau įsitikinu, kad lietuvių kalba almanachas (neperiodinis žurnalas) vis labiau įgyja realų pamatą ir turi pilną galimybę gimti anksčiau, negu kiti sumanyti leidiniai" (1947.5.12). Tokį almanachą ketino remti ne tik rašais, bet ir lėšomis. Rašė J. Aisčiui: "Dėl Jūsų sumanymo, apie kurį rašėte pirmame laiške, tai yra — apie išleidimą nors nedidelio rinkinio-almanacho, man atrodo, kad jis lengvai įvykdomas, jei būtų Europoje spausdinamas. Dalykas tame, kad ten jau atspausdinta mano knyga 'Raga-

nus' ir baigiama spausdinti 'Šiaudinėje pastogėje'. Iš leido abi šias knygas p. Br. Šulaitis ir klausia, ką turi daryti su honoraru, kuris man priklauso. Jei Jūs tam pritartumėt, aš norėčiau visą tą honorarą pavesti spausdinimui Jūsų sumanyto leidinio. Manau, kad jo užtektų spaudai apmokėti. O jei kiek pritrūktų, tai gi dar ateityje laukia honoraras už 'Dangaus ir žemės sūnus'. Nemanykite, kad tuo aš save nusikrausiu. Už 'Dainavos šalies padavimus' honorarą aš išdalinau D. P. reikalams ir buvau nusistatęs tą pat padaryti ir su honoraru už šias dvi knygas. Bet būsiu labai patenkintas, jei jį galėsiu sunaudoti Jūsų sumanymą įgyvendinti. Kai gausiu Jūsų pritarimą, parašysiu p. Šulaičiui, kad mano honorarą pavadu Jūsų dispozicijai, o ten jau Jūs tarsitės su juo visais spausdinimo reikalais" (1948.11.26). Tuo reikalu rašė ir savo veikalų leidėjui, tada dar Vokietijoje tebegyvenusiam: "Dėl honoraro, kurį ketinate man sumokėti, tai štai ko norėčiau Jūsų prašyti: mes su p. Aisčiu-Aleksandravičium sumanėme išleisti almanachą, nedidelį, 60-70 puslapių, ir manome, kad jį geriau būtų spausdinti Vokietijoje. Tikimės, kad mums padėsite techniškai atlikti šį darbą. Spausdinimo išlaidoms padengti panaudosime mano honorarą. Jei to neužteks, pasistengsime prisųsti iš čia" (1948.12.3).

Patyręs, kad A. Kairys organizuoja "Naujosios Aušros" žurnalą, Krėvė nuoširdžiai džiaugėsi: "Gerai, kad atsirado energingesnis už mus žmogus, kuris tikisi sugebėti leisti literatūros žurnalą. (...) Duok Dieve, kad pasisektų ne tik gerai pradėti, bet ir tęsti juo ilgiausiai darbą" (1947.7.31). Ir taip pat nuoširdžiai apgailestavo, išgirdęs gandus, kad "Naujoji Aušra" likviduotųsi: "Girdėjau, kad 'N. Aušra' yra jau nukeliavusi į amžinybę. Labai gailiuosi. Matau, kad man tiesiog nesiseka: kai galutinai baigiau savo veikalą ir galėjau raštais sušelpiti 'N.A.', ji mirė. Dabar gerai atjaunusi jaunus rašytojus, kurie parašė veikalus, nežino, ką su jais daryti, kur juos padėti, nes ir aš pats šiandien atsiradau jų padėtyje" (1948.11.3). Beje, "Naujoji Aušra", kurioje buvo atspausdinti ir du Krėvės "Dangaus ir žemės sūnų" fragmentai, sustojo tik 1949 metais.

Tuo tarpu ėmė Amerikon gausiai važiuoti iš Europos lietuviai D.P., ir lietuvių literatūrinis gyvenimas sparčiai pakilo, kaip dar niekada Amerikoje. Tobulėjo senieji laikraščiai, atsirado nauji žurnalai, palyginti gausiai pradėtos leisti lietuviškos knygos, o naujoji rašytojų karta jau nuo Vokietijos stovyklų laikų ėmė reikštis naujais veikalais, naujomis temomis ir nauja

Georges Rouault De Profundis (Privati kolekcija, Japonija).

literatūrine pasaulėžvalga. Krėvė atidžiai sekė naujuosius literatūrinius laimėjimus, ir tai jį džiugino: "Aš čia gaunu beveik visas knygas, kurios pasirodo lietuvių kalboje Vokietijoje. Mane labai džiugina, kad taip sustiprėjo mūsų jaunieji ir senesnieji rašytojai. Kai kurių tiesiog atpažinti negalima, tiek yra išstobulėję. Vargai ir skausmai rašytojams, matyt, atnešė didelę naudą" (laiško ištrauka, spausdinta "Mūsų Kelyje", 1948.11.3, Nr. 61). Vis dėlto su naująja literatūra karta Krėvė nesutapo ir liko nuošalaus stebėtojo padėtyje: "Apie Skėmą ir visą jo sukeltą istoriją žinau iš laikraščių — su literatais jokių santykių neturiu. Beveik visus spausdintus jų raštus esu skaitęs — gėriu sužydėjusią lietuvių literatūrinę kūrybą išeivijoje. Tik rietenos ir kritika

vienu kitu man nepatinka. Gerai, kad esu nuošaliai nuo vis to. Esu nuošaliai, nes ryšys su jaunesne rašytojų karta visai neturiu" (1953.8.8). Rašė tad kartą M. Vaitkui: "Labai būtų malonu, jeigu (...) mes tikrai Jūsų susilauktume pas mus. (...) Bent būtų galima pasikalbėti su savo kartos žmogumi — su jaunąja karta nesurandi žmogus nei bendros kalbos, nei supratimo" (1952.11.14).

Išvairios mūsų literatūrinio gyvenimo naujovės, atrodo, liko Krėvei svetimos: "Dabar įsiviešpatavo kūrybinės laikino pobūdžio srovės ir mažo išsilavinimo meno srityje žmonės linkę yra neigti visą, kas jas neatitinka. Bet nereikia užmiršti, kad srovės ir srovelės keičiasi — gimsta ir išnyksta, o su jomis dažniausiai užmirštami būna ir veikalai, kurie jų viešpatavimo laikui buvo išgarsinti. Tik tikras menas lieka amžinas" (1952.11.14).

Tad ir iš naujųjų veikalų Krėvei labiausiai patiko tie, kurie daugiau mažiau atitiko jo tradicinės literatūrinės pažiūros: "Skačiau Vinco Ramono apysaką 'Kryžiai'. Labai man patiko, gerai parašyta. Matyti iš pirmųjų puslapių, kad autorius turi didelį talentą, gerai pažįsta gyvenimą, kurį vaizduoja, ir veikalo kompozicijai beveik nieko negalima prikišti" (1947.12.4). Iš kitų naujų veikalų Krėvei patiko, prisimenu, M. Katiliškio "Užuovėja" savo spalvingu Lietuvos kaimo atvaizdavimu, kuris turėjo būti toks savas ir artimas "Šiaudinės pastogės" autoriui.

Daugiau kaip keturiasdešimt gražiausių savo gyvenimo metų skyręs literatūrinei kūrybai, Krėvė jos ir dabar negalėjo mesti: "Šiuo metu noriu tik dirbti ir dirbti, kiek išgalio, literatūrinį darbą. Tiek daug norėtųsi dar parašyti, tiek daug pasakyti, o juntu, kad nebeturiu 'termino', kuris leistų man viską padaryti, ką esu sumanęs" (1947.5.22). Tą reikalą skubėti Krėvė ne tik jautė, bet ir ne kartą savo laiškuose pabrėždavo: "Nedaug, gal būt, laiko pasilikio gyventi, todėl tenka išnaudoti kiekvieną valandėlę. Tiek daug dar turiu tų metų ir sumanymų, kad tam reikėtų ilgų ramių metų, o pasitikėti sveikata mano amžiuje jau negalima. Šiandien sveikas, kas atsitiks rytojais dieną, negali žinoti. Kol buvau jaunesnis, nebranginau laiko, o dabar gailiuosi" (1948.8.18). Kita kartą rašo: "Nežiūrint nepatogių spausdinimo sąlygų, visgi nenoriu išsižadėti savo darbo ir esu dar kai ką sumanęs didesnio, jei tam užteks laiko. Geriau pasakius — gyvenimo" (1948.10.21).

(Bus daugiau)

Kuklų laureatą užkalbinant

(Atkelta iš 3 psl.)

jo įkūnijimo nepripato, lyg ir nusilytė tuo, dėl ko buvo kurtas ir kovota. Esate gi ir Jūs išgyvenę tas nelaisvės ir laisvės sąvartą, esate gyvenę ir vienoje ir antroje, sakysite tad, ar nejaudėte kartais to paties, ką Maironis, ir ar lengva buvo įsikiepyti į šviežią nepriklausomos Lietuvos, ypač į jos kultūrinio gyvenimo kamieną?

— Pasielktas tam tikras svajoto idealo laipsnis paprastai niekuomet žmogaus pilnai nepatenkina. tad ir Maironis, susilaukęs Tėvynės laisvės, kartais pasiskųdavo kai kuriais naujovės trūkumais, sakysim, žemės reformos "netikslumais", politinių partijų rietenomis. Aš tu eibių taip giliai į širdį neėmiau, kadangi nebuvau tiek atitolęs nuo jaunimo (21 metais už Maironį jaunesnis).

— Jeigu iš visos, šimtus metų egzistuojančios mūsų literatūros reikėtų jums gerumo ar tik savo asmeniško pamėgimo prasme išskirti penkis prozaikus — dramaturgus ir penkis poetus, ku-

riuos pasirinktumėte?

— Dramaturgus: Vydūną, Krėvę, Putiną, P. Vaičiūną, B. Sruogą. Poetus: Donelaitį, Baranauką, Maironį, Šal. Nėrį, Putiną, Kiršą.

— Kaip vertinate mūsų literatūroje generacijų bei kartų kaitą ir ką kiekviena jų, Jūsų manymu, reikšmingesnio mūsų literatūros raidon atnešė? Turiu čia galvoj: Maironio amžininkus, po-maironinę Putino, Sruogos, Kiršos ir kt. kartą, Aisčio, Brazdžio, Vaičiulaučio ir amžininkų būrį ir pagaliau jau tremties žemininkus ir dar jaunesnius.

— Jūsų paminėtosios kartos i-nešė į mūsų literatūrą, ką pačios buvo gavusios iš savo amžiaus kaimyninių literatūrų, pridėję dar ir savo dvasios turtų: Maironis bei jo amžininkai iš Goethes — Schillerio — Heines — Puškino — Lermontovo — Apuchtino — Mickievičiaus — Slovackio — Hugo — Musset — Vigny ir kit. Putinas pradžioje buvo irgi stipriai pasidavęs rusų klasių įtakai; vėliau — rusų sim-

bolistų, o pastudijavęs Šveicarijoje, ir prancūzų bei vokiečių simbolistų potraukiumi, iki gan greitai ėmė sėkmingai kratyti svetimom įtakom ir nuėjo savais keliais. Panašiai buvo ir su Sruoga, Kirša bei jaunesniaisiais: iš kurios europinės kultūros dubenio daugiausia ragavo, iš ten daugiau sia pasisavino ir savo dvasios bei kūrybos lobynui, vadinasi, iš rusų, vokiečių ir prancūzų, o ėmus ir lietuvių kultūrai kaskart labiau klestėti, imta ir iš jos lobyno kaskart dažniau bei giliau semtis. O tremties bangos į Vakarus atneštieji pateikė sau ir mums visiems gražaus Vakarų lobio maisto.

— Jeigu iš dabarties dar tebegyvuojusių rašytojų reikėtų jums pasirinkti penkis, važiuojant į negyvenamą salą, kurių ir kokias knygas pasiimtumėte?

— 1. Aisčio "Sesuo buitį", 2. Leonardo Andriekaus poeziją, 3. Gliaudos "Ora pro nobis", 4. Ramono "Kryžiai", 5. Vaičiulaučio "Pasakojimai".

— Jaučiame, kad vis turite pro-

gų ir entuziazmo pasekti šandieninius pasaulinės literatūros kelius. Gretinant visa tai su tuo, kas pasiekta šiandien ir lietuviškosios plunksnos, iki kokio laipsnio mes turėtume rausti, o gal ir visai drąsiai galvą pakelti?

— Drąsiai galvą pakelti galime, vertindami lietuviškąją lyrikos poeziją. Meninė proza, deja, dar, palyginti negausinga ir ne-

Kertinė paraštė

(atkelta iš 1 psl.)

nuomonės ir kalbos laisvės, — sienu hipokrizijos ir grasinimų, — sieną, kuri paremta ne įstatymu ir teisingumu, o valstybės jėga, valdžios aparato prievarta."

Vienas inžinierius, gimęs 1937 m., savo rašte pabrėžia: "Mūsų pareiga teikti jums paramą sunkioje padėtyje, kurio jūs atsidūrėte savo garbingu ir bekompromisiniu pasisakymu".

Vėl vienas laiškas: "Mes Maskvos moksleiviai ir studentai, žavimės jūsų veikimu. Mes pilnai su jumis solidarizuojame. Esame tikri, kad tiesa triumfuos. Mes su jumis."

Net vienas dvasininkas Litvinovui rašė: "Kai išgirdome, ką Jūs padarėte, kiekvienas krikščionis su giliu susijaudinimu jautėme žmonių tarpe buvimą ir veikimą Kristaus dvasios... Jūs atstovaujate Rusijos inteligentijos sąžinei... Juk jau Dostojevskis rašė: 'Socializmas yra desperatiškas kelias tvarkyti žmogaus gyvenimą žemėje: jie įveda despotizmą ir skelbia, kad tai laisvė...' Laisvė be kitų krikščionybės principų prilygsta tik anarhijai ir chuliganizmui..." Galime būti tikri, kad ir nau

drąsi. Tačiau Vaičiulaučio ar Ramono, ar Barono ir daugelio jaunųjų argi ne gyvastinga kūryba?!

— Įdomu būtų, ką Jūs patys iš savo kūrybos (pirmoji eilė poezijos ir paskui prozos) atrinkumėte, sakysim, aktoriui paskaityti premijos įteikimo išlaimėse?

— Atleiskite. Tai padaryti neįstengsiu prisiversti.

k.br.

J. Pr.

Georges Rouault

Kristus Genezareto ežere. (Privati kolekcija, Roma)

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, gyvybės, automobilų, vėliavos, biūro, patalpos, prekės, ir kt.
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

R. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

Mokamas už Vieną Mėn. Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

4 3/4%

Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4%

Certificate sąskaitos Certificate išduodami tik tartinėmis. Mažiausiai turi būti \$5000. Pelnas mokamas kas šešis mėnesiai.

4 3/4%

Ant visų knygelių sąskaitų

NUOSIMČIAI PRISKAITOMI KAS DIENĄ, ISMOKAMI KAS TRYIS MĖNESIAI.

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiza meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat: 9 to 12:30

Operos libretą pavertus mažybe

Keletas minčių, dialogą su Vytautu Alantu užsklandžiant

STASYS LIEPAS

Vytautas Alantas savo straipsniu "Ar reikalinga remonto Santvaro Dana" ("Draugo š.m. birželio m. 28 d. kultūriniam priede) įsijungė į dialogą su manim, mėginamas kritiškai pasverti mano straipsnį "Stasio Santvaro Danos libretas literatūrinės vertės klausimu" (tįpusį ten pat gegužės 31 d. nr.). Kiek jis užkomentavo muzikinio elemento operoje svarbą, su juo visai dar galima būtų sutikti. Tačiau straipsnyje išpuosėjusi tendencija — Prokuroto metodų sumenkinti, ligi mikroskopinės mažybės sumažinti libreto reikšmę "Danai" ir apskritai operai — jau būtų reikalinga didelių remontų. Kadkodėl jis visų mano pagrindinių tezių net nenagrinėjo, jas grindžiančių argumentų nesugrįžė ir mano dialektikos neparemontavo, visai tai pakeisdamas lengvo pasispymo "menu".

Alantui atrodo, kad man "Danos" libretą analizuoju, "kalbant apie musę, imama kalbėti apie dramblių". Tačiau ar iš tikrųjų "Danos" atveju libretas teatrališkai tik "musės" vaidmenį? Argi ne juokinga jau pati Alanto straipsnio tokia antraštė, kai visa liūšinė libreto ir operos istorija — tai ištisinė remontų ir amputacijų serija? Tiek ir prieš galutinę operos redakciją (libreto originalo remuose), tiek ir po jos. Nemanyčiau, kad dirigentas Aleksandras Kučinas, tiek patyręs ir eruditas teatralas, visos valandos "amputacijų" operaciją siektų ko nors kito, kaip tiksliai operos veiksmo kompaktiškumą ir patį jos pasisekimą išgelbėti! Su Kučinu per visą operos statymo laikotarpį neturėjau absoliučiai jokių kontaktų. Todėl atrodo, kad labai reikšminga, kad mudviejų libreto silpnųjų diagnozė — jo ant "operacinio", o mano ant analitinio stalo — taip gerai atitiko. Tada įrodė 4MP scenos, Danos "O, lia-lia!" motyvų ir kitų vietelių išskopiravimas. Ar šie įdomūs ir, rodos, gana svarūs faktai taip pat būtų apie mano analitinio užmojo bergždumą?

Ar libretas — tik negyvu kaulų kompleksas?

Toliau Alantas tvirtina: "Operos libretas nėra dramatinis veiklas, o dramatinio veikalo griaučiai". Kas gi yra griaučiai? At tai negyvu kaulų kompleksas? Tad jie, žinoma, jokios gyvos bei efektyvios itakos kompozitoriaus muzikos sukūrimui padaryti negalėtų, o tai jau, gero libreto atveju, būtų didelė erezija. Aš libretą apibūdinau, kaip specifinę dramatinę veiklą su ypatinga konstrukcija ir reikalingais, kuriuos jai iškelia ir sąlygoja operos kompozitoriaus sukurta muzika. Ir trimis šaukčiais: labai jau silpnas libretas, tie negyvi "dramatiniai griaučiai" negalėtų atverti kompozitoriui nei patogių struktūrinių galimybių nei kūrybinio įkvėpimo versmų. Tada ir pagrindinis operos elementas — muzika, kad ir "drambliu" būdamas, ima tiktai "plonai" žygti, lyg ta muselė. Kaip bendra taisyklė, gera ekspresyvi operos muzika gimsta tik iš idealios santuokos su stipriu poetiniu, dramatinio tekstu. Šitą jį "magiškąją" abipusę sąveiką ignoruoti bei visiškai nuvertinti yra jau Alanto nukrypimas nuo temos, kai kalbant apie dramblių, jo imama kalbėti apie musę!

"Gėrėjimasis" opera... be žodžių.

Kiek gi tai liečia operos klausytoją, tai pilnutinė kontempliacija operos menu, jos teksto nesuprantant ar tik "vieną kitą" žodį pagonant, irgi visai neįmanomas dalykas. Teksto nesupratimas visiškai sulaužina sintetinę operos įspūdį. Pažįstu čia Bostone keletą operos mėgėjų "amerikonų". Tik highschool, vargšės,

tebaugiosios ir itališkai nemokančios. Bet prieš gastrolinį Metropolitan op. spektaklį jos kruopščiai pastudijuoja itališko libreto pažodinį angliškąjį vertimą. Po to, sako, kiekvienos solistų frazės bent prasmės "grietinėle" jom jau nebedingstanti. Operos "išklausymas" vieną kitą žodį tepauginant, tai kaip ir knygos "perskaitymas", paskaičius jos tik pirmutinį ir paskutinį puslapius. Jeigu tokių "paviršiaus graibytųjų" klausovų legionai vis didėtų, operos meno perspektyvas greit užklotų... laidotuvių smilkalai.

Prieš šitai gi ir kovojama visais frontais: visuose Europos kraštuose (išskyrus Angliją) operos jau dainuojamos jų gimtosios kalbos vertimuose, vertimų praktika pralaužė ledus ir šiame krašte (universitetai, B. Goldovskio, S. Caldwell Bostone, keli Metropolitan op. pastatymai), labiau tobulinama solistų diktacija, dirigentai griežtina vokalinių orkestrinio išbalansavimo kontrolę, klausytojai pratina pasiekti pažodinį libreto vertimą ir t.t. Kuriem gi galim čia tas visas vargas, jei i opera, lyg i simfoninį koncertą, praktiškai būtų einama "pasigėrėti vien operos muzika", kaip tai kažkodėl dabar ėmė Alantui atrodyti?

Tarp daugelio atomazgų pasimetusi.

Šiuokart Alantas pasodina jau mane i savo mokyklos suolelį. Del to aš ašarų neliesiu. Nors jau ir nebejaunas būdamas, vis dar noriai iš kitų pasimokau. Tik, sakykit, kokia gi čia nauda iš jo tokios literatūrinės pamokos: "Ar Santvaras liėpė savo didvyrei nusižudyti, ar jis ją būtų pasiuntęs i vienuolyną, ar paleidęs i gatvę valkatauti, koks skirtumas?" Aiman, negi ir Alantą jau bus pakiršius žiauri amerikoniškoji "I don't care" ligelė? Jau vien iš tos tezės polemikoje galima būtų sprogdinti "atominę bombą" oponentui pelnais paversti! Bet ar neišmintingiau tik giliau susimąstyti, iš kur toks sunkus nevisas apatijos ar pasyvių rezignacijos akmuo nuslėgė Alanto priėjimą prie subtilios operinių problemų širdies... Gal tai išraiška to viską paralyžuojančio pesimizmo, kuriuo persunktos mūsų kultūrininkų tremties dienos.

Taigi, panagrinėkime, koks gi tas skirtumas? Rodos, ne iš kvailumo didieji operų kompozitoriai, jų pačių liudijimais, sirgė sirgo dėl kiekvieno atomazgos, charakterio ar veiksmo niuanso. Jie gi sieliosi net, kaip vienu ar kitu libreto žodžiu būsimą klausytoją "pasiekti". Verdi operoj "Otello" pagrindinis herojus liguisto pavydo priepuolyje pasmaugia savo žmoną Desdemoną, bet patyręs, kad jis aną nekaltai nužudė, ir pats sau galą pasidaro. O jeigu jis būtų Desdemoną tik gerokai apkūles ir išmetęs už durų, o pats, sakysim, nuejęs i karčiamą pasigerti, ar operos meniniame išsime būtu koks skirtumas? Kaip sau norite, juk gi yra kokia nors charakterių ir situacijų išugdymo logika, nulemianti meninį atomazgos efektyvumą? Tad kodėl gi "Danai" vienokia ar kitokia atomazga nereikštų jau jokio skirtumo? Ar tuo Alantas norėtų pasakyti, kad ir pats libretistas gal jokia aiškaus vaizdo apie savo didvyrį neturi, lyg jina būtu tik iš miglų surenkamas ir vėl jų išskaidomas išdraikomas charakterio siluetas, kuris visom situacijom ir atomazgom "tin-ka"? Bet juk libretui kaip tik reikia labai aiškių, net grafiškai perrašytų charakterių. Tik iš tokių, o ne iš rūko pamėklių, "išskamba" Alanto minimi muzikiniai didvyriai. Tada jie patys, ryškūs būdami, aiškiai padiktuoja savo likiminę kryptį ir dramos atomazgą.

Mano siūlomoji atomazga

Saipydamasis iš manęs, kaip iš "operų ir libretų meistro", iš mano "dirbtuvelės" ir "meninių instinktų", ponas Alantas greičiausiai nori pamiršti, kad kultūringame dialoge aiški "musės" logika gali būti svaresnė, negu sunkiasvorio "drambliu" kūninė ekvilibristika oponentui sutraiškinti. Bet gal daugiausia kredito jis laukia iš šio savo manevro. Išskaičiavęs man net visą aštuonektą dar galimų atomazgų ir jomis mane prie sienos prirėmęs, jis klausia: "Kazin kurią atomazgą Liepas pasiūlytų autoriui?" Nė viena iš jų manęs nežiū. Kiek vėliau aš pabandysiu iškelti dar vieną, jau seniai many glūdėjusią, sugestiją. Tik mano pažūros i kūrinio meninę vertę jai išpiršti lig šiol pilnos paskatos nedavė. Mat, aš galvoju, kad ir brangiausias mūsų širdžiai patriotinis operos siužetas, išvystomas dar šolaikiniame aktualiniame politiniame fone, turės susidurti su begaliniais jo realizavimo sunkumais, jeigu bus norima jį padaryti ne publicistiniu, bet grynojo meno kūrinu.

Tačiau Santvarui vis tiek jau Daumanto personažui aiškiai perėjus i patriotiškai romantinę vėną, gal gi ir Danai reikėtų stilingiau, negu tik nesubrandintu nusižudymu, tą savo vyro romantinę atmosferą pratešti. Tad mano siūlomoji atomazga būtų tokia.

Geriausiu būtu Danai nueiti komp. Roberto Shumanno žmonos, garsios pianistės Klaros Shumann, keliu, kurį anoji pasirinko, jos vyrui iš proto išėjus ir pasimirus. Po to ji visą likusią savo gyvenimo dalį pašventė savo vyro kūrybos išpopuliarinimui.

Daumantas, librete sakoma, turės grįžti i Lietuvą savo žygio testi. Taigi Danos tolimesnė viso gyvenimo misija būtų likti savo mene Lietuvos sopuliu ir Daumanto — žmogaus legendos — įkvėptąją trūbadūrę. Po šitokio remonto, operos paskutinei visų atsiveikimui su Daumantu scenai, kurioje jis vėl išvyksta Lie-tuvon pas kovos draugus, o Dana, tik savo meno sužadėtinė, lieka viena laisvajame pasaulyje Lietuvos nelaimių bei Daumanto žygių apdainuoti, gal galėtų tikti ir toksai motto:

"Jos meilės atgaila, jos išskais-tėjimas nuo šiol jau bus tik Daumanto širdies plazdėjimų daina, jo rūšiojo gyvenimo audroj atsikleidžianti kovų už laisvę garbė, o mirtyje — tautos prisikėlimo viltį."

Beje, ir prieš šią paskutinę sceną libretistui atsivertų stiprių dramatinų galimybių versmė.

Daumantui su Dana pagaliau susijungus, juk kaip nežmoniškai sunku jiems bus pasiryžti tokiam herojiškam — greičiausiai be kito žemiško sustikimo! — persiskyrimui! Tai vėl didelė proga libretistui sukurti psichologiš-

Georges Rouault Klounas (Vladimiro Goshmano kolekcija)

Ketvirtasis gundymas

(Atkelta iš 2 psl.)

neslepia. Buržuazija gali pagelbėti komunizmui nuverti esamąją santvarką: šią pagalbą komunizmas priima. Tačiau, esama santvarką nuvertus, komunistai "tučtuojau pradeda kovą prieš pačią buržuaziją" (IV, 493). Darbininkų sąmonės ryškinimas kaip tik todėl ir einas ta linkme, kad jie "galėtų nukreipti ginklus prieš buržuaziją" (t.p.); kad jie nemanytų, esą buržuazija esanti darbininkų šalininkė bei bendradarbi. Buržuazija kaip klasė liekan-ti ir toliau komunizmo priešas ir turinti būti sunaikinta. Atstovaudamas ateičiai, komunizmas negalės leisti, kad ši ateitis būtų sukurta kompromiso pagrindu arba atrodytų kaip kažkokia vienybė tarp komunizmo ir buržuazijos. Anaipol! Ateitis turinti būti tik komunistinė. Štai kodėl komunistų manifestas labai atvira-i ir skelbia, kad komunistinė revoliucija visados ir būtinai atsigrežia prieš savo bendrininkus, jei šie nenori virsti komunistais. Kas yra sekęs pokarinį Rytų Europos valstybių išsivystymą — nuo Lenkijos ligi Albanijos — galėjo lengvai pastebėti, kaip nuosekliai šis principas buvo pritaikintas: pokariniais metais komu-

kai gyvu, žmogiškai šiltų, jausmiškai sukrečiančių scenų.

Tebūnie man leista šį dialogą su Vytautu Alantu užskleisti daug optimistiškesne, negu jo straipsny, gaida. Nepaprastas susidomėjimas "Dana" stiprina mano tikėjimą, kad visi jos remontai, analizės ir dialogai, kol jie dar neįsvirto i apsišaudymą iš tuščių šovinių, mūsų visuomenės operiniame mentalitete ir būsimuose operiniuose užmojuose išžels naujais, visai sveikais naudingos kultūrinės patirties bei auklybos daigais.

nistai visur ėjo su krikščioniškosiomis partijomis, sudarydami su jomis koalicines vyriausybes. Visur tačiau po kiek laiko buvo įvykdyta revoliucija prieš šias partijas kaip buržuazijos atstoves, ir komunizmas užvaldė anuos kraštus pats vienas.

"Dievo žmonėms" — vis tiek ar jie būtų atskiri asmens, kaip Camillo Torres ar ištisi sąjūdžiai kaip Chilės atskilėliai — belieka tik dilema: arba jie, vykdydami revoliuciją kartu su komunistais, patys bus komunistų vėliau sunaikinti, arba jie turės komunistus sunaikinti. Nes vienos revoliucijos, žygiuojant su komunistais, neužtenka. Reikia dar ir antros revoliucijos: komunistų prieš krikščionis arba krikščionių prieš komunistus. Komunistai šią antrą revoliuciją skelbia bei vykdo labai aiškiai. Jei krikščionys, šliejasi prie komunistų, to negirdi ir nemato, tai komunistai antroji revoliucija yra jau iš anksto užtikrinta. Tuo baigiasi ketvirtasis gundymas.

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. rugpjūčio 2 d.

5

Kultūrinė kronika

• "Books Abroad" (An International Literary Quarterly), leidžiamas Oklahomos universiteto pastarajame 1969 m. pavasario numeryje recenzuoja, kaip paprastai, ir lietuviškas knygas: Kazimiero Barėno Londone išleistas "Atsitiktinius susitikimus", kuriuos aptaria R. Silbajoris, o Stella Rosenfeld duoda Alojzo Barono "Pavasario lietaus" ir Jurgio Gliados "Ikaro sonatos" vertimo anglų kalbon aprašus. Be to, R. Silbajoris pristato ir Lietuvoje išleistą 1968 metų "Poezijos pavasario" almanachą.

"Books Abroad" yra didelio formato, liuksusinės išvaizdos literatūros žurnalas, skirtas pasiekti pasaulio literatūrinę rai-dai. Plačiai vertinami visų literatūrinių kalbų naujieji leidiniai. Šia prasme kiekviename numeryje kalbama ir apie mūsų kny-gas: Kazimiero Barėno Londone poetas Ivar Ivask. Redakcinei kolegijai priklauso ir mūsiškis dr. Rimvydas Silbajoris. Žurnalo metinė prenumerata \$5.00, dviems metams — \$8.50. Adre-sas: "Books Abroad", University of Oklahoma Press, University Press Building, Norman, Okla. 73069.

• Rimantas Maršėnas, istorikas, paruošė veikalą "Šiaulių ekonomijos valstiečių sukilimas 1769 metais", 160 psl., kuris buvo išleistas Vilniuje.

PARDUODAMI IS MODELINŲ NAMŲ BALDAI 30% iki 50% nuolaida! Galim-pirkti dalimis ir išmokėtina! SOUTHWEST FURNITURE CO 6200 S. Western Tel. GR 6-4421

HIGH RATES

4.75%

PER ANNUM ON REGULAR SAVINGS CURRENT RATE

5.25%

PER ANNUM ON INVESTMENT BONUS \$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4070 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632 LA 3-8248

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS I LIETUVĄ IR KITAS USSR DALIS, NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 4, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE, N. Y. 13204
CLEVELAND 13, OHIO
HAMTRAMCK, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY.
RAHWAY, N. J.

1536 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
378 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLEECKER STREET
FREEDOM ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
159 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JOS. CAMPAU AVENUE
122-126 HILLSIDE AVENUE
219 MONTGOMERY ST.
515 MARCELLUS STREET
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JOS. CAMPAU AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE
717 W. GRAND AVE.

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PO 9-4507
HE 5-1654
232-2942
DU 5-0350
HU 9-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
365-6780
249-0216
HE 5-6368
475-9746
PR 1-0696
365-6748
AN 6-1120
EX 2-0306
381-8997

10 NAUJŲ — 20 DEMONSTRUOTŲ

1968 CHRYSLER

Paskutinė proga!

SUTAUPYKITE IKI \$3,000.00

nuo fabriko kainos.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL
4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

Varlotą automobilį galite pirkti pradedant \$50.00.

Nauji leidiniai

• **AIDAI, 1969 m. birželio mėn.** Nr. 6. Redaguoją Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidžia lietuvių pranciškonai. Administruoja gi Benvenutas Ramanauskas OFM, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata 7.00 dol.

Sio numtro gyviausia ir idomiausia dalis yra simpoziumas, kurio tema "Studentų maištas". Simpoziume dalyvauja, jaunosios, jau išsivijoję susiformavusios mūsų intelektualų kartos atstovai ir lietuviškai kalbantis anglas prof. R. Sealey. Lietuvių simpoziumui yra šie: B. Ciplijauskaitė, I. Gražytė, R. Kriaučiūnas, A. Liulevičius, J. Navickas, A. Paškus, K. Skrupskelis, V. Skrupskelytė, A. Sužiedėlis ir V. Vardys. Visi jie žurnale atsako į A. Sužiedėlio pateiktus šiuos penkis klausimus: 1. Kokios yra studentų streikų-riaišų priežastys (kas organizuoja, kokie studentų reikalavimai, kodėl jie reikiami tokiomis formomis)? 2. Kokia šiuo reikalu yra studentų daugumos nuomonė (ar jie aktyvistai simpatizuoja, ar juos tik toleruoja — ar yra didesnis pasipriešinimo studentų tarpe prieš aktyvistų metodus)? 3. Kokia šiuo atžvilgiu esti profesūros rolė ir kokios nuomonės reikišios profesūroje? 4. Kokių priemonių imasi universitetų vadovybės išvengti tokių konfrontacijų (ne tiek pasirodo krizės atveju, bet daugiau ateities perspektyvos atžvilgiu)? 5. Kokias galima numatyti ilgalaikes pasekmes (universiteto struktūroje, vadovybės — profesūros — studentų santykiuose)? Reikia atsiminti, kad visi jau čionykštės mokyklos auklėtiniai simpoziumininkai šiuo metu patys yra Amerikos ir Kanados aukštųjų mokyklų profesoriai. Įdomus, kad jų atsakymai taipgi įvairuoja nuo gerokai konservatyvios iki kone avangardinės minties. Besidominčių šių dienų dekančiomis problemomis, šis simpoziumas bus skaitomas vienu prisidimu. Išvadų čia neskelbiame. Tegu jas atidengia pats skaitytojas.

Žurnale paskelbti trys naujieji Prano Visvydo tileraišai, atrodę, yra vieni iš geriausių, bet kada periodinėje spaudoje šio autoriaus matyti. Tai jau subrendusio ir savo veidą turinčio poetų kalba.

Pradėti spaudinti, matyt, kiek ilgesni darbai, nes jų bus dar tėsini, Zenono Ivinskio "Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykių dvidešimtmetis (1919-1939)" ir dr. Jono Griniaus "Lietuvių literatūros perspektyvos". Baigiamas Leonardo Dargio straipsnis "Naujoji ekonomika ir jos kūrėjas Keynes".

Apžvalginėje žurnalo dalyje yra užgriebiamos visuomeninės, socialinės, istorijos, meno, naujų leidinių ir kt. temos.

• **I LAISVĖ 1969 m. birželio mėn.** Nr. 45 (82). Lietuvių Fronto Bičiulių keturmėnesinis politikos žurnalas. Redaguoja Leonardas Valiukas, P. O. Box 75893, Los Angeles, Calif. 90005. Administruoja Aleksas Kulnys, 1510 East Merced Ave., West Covina, Calif. 91790. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 5.00 dol.; visur kitur 3.00 dol.

Tai labai gyvai redaguojamas, daugiausia lietuviškas, politines aktualijas užgriebiantis, tačiau kai kur ir į kultūrinį daržą koją įkeliantis žurnalas. Leidinys skaitytų patraukia parinktų temų įvairumu, atviru, tegu kartais ir diskutuotinu, to ar kito klausimo iškelimu. Tačiau medžiagos "lygio įvairumu" žurnalui pliusu neužskaitytume. Redaktorius turėtų labiau žiūrėti, kad tarpas tarp prastokos ir geros mažųjų antrosios sąskaitos.

Žurnalo aptarimo iliustracijai čia tik keletas pavyzdžių — Tėkru nesupratinu laikytume Ed. Baškio straipsnį "Premijos, pagerbimai ir ordinai", nors jis ir patalpinas "Gyvybinių tautos reikalų" skyriuje. Rašantis už-

griebia jautrius dalykus, tačiau rašo bendrybėmis. Tuo tarpu tokią problemą keliant ir norint, kad visa tai būtų priimta už tikrą pinigą, reikia kalbėti konkrečiais faktais, o ne kažkokiomis užuominomis ir simboliais. Kalbama apie rykius, bet konkrečiai nepasakoma, kas tie rykliai, kurie rykliai ir ką tie rykliai prarijo... Griežtai pasisakoma prieš premijas. Manome, kad čia nekalbama prieš premijuotą tortą, prieš premijuotą gražuolę. Spėjame, kad keliama kuoka prieš kultūrinės premijas. Tai lyg matyti iš tokios citatos: "Premijos pažadino mūsų kūrybinės versmės, tačiau pažadino ir tos rūšies kūrėjų, kurie garbę labiau vertina už kūrybą. Premijos laimėjimas kam tampa pačiu vyriausiu tikslu. Tad į premijų medžioklę leidžiamas kolektyvinėmis pastangomis, ir jau esama ženklų, kad didžiai neetiškoms". Ką reiškia tokios kažką kaltinančios bendrybės. Ogi nieko. Geriausia atvejų, tik paties žurnalo nusipiginiama. Sakysim, dvi pastarosios kultūrinės mūsų premijos (Rašytojų draugijos ir Ateitininkų Federacijos) buvo šiemet paskirtos kam. Mykolui Vaitkui ir prof. Antanui Maceinai. Tai gal rašantis galvoja, kad jėdų šio nebuvo verti, kad jie, rašydami savo veikalus, tik ir tegalvojo apie premijas ir jau sau jas organizavo? Aišku, kad ne. Bet kai rašė opeuojama plačiausiomis bendrybėmis, konkrečių faktų nedrįstant nurodyti, tai ir nueinama iki nesamonių.

Pačiu tikruoju numerio nugarakauliu laikytinas Stasio Žymanto straipsnis "Mastykime ir veikime iš naujo". Tai labai logiškas ir šakotas žvilgsnis į šandieninės mūsų plačiausios visuomeninės kūrybinės veiklos barą. Autorius moka iliustracijai pasirinkti faktus, moka juos sumaniai įpinti į kontekstą ir daryti savas, išmintingai pagrįstas išvadas. Net ir kalbino bei stilistinio įforminimo prasme Žymanto straipsnis daugeliui rašančiųjų turėtų būti pavyzdys.

Įdomus yra ir dr. Antano Klimo raštas "Laisvojo lietuvių paskirtis". Tačiau vienai jo minčiai norėtume čia paprieštarauti. Gal geriau ne jo paties, bet Vinco Krėvės minčiai, kuriai tačiau Antanas Klimas linkęs pritarti. Kad daisė Krėvės straipsnio autoriaus buvo užklaustas, kas gi dabar išgelbės Lietuvą. I tai Krėvė atsakė: "Sodžiaus berneliai, mie-las jaunasis kolega, sodžiaus berneliai raituželiai... kaip visuomet mūsų tautos istorijoje... Kiti nusibarstys, turės prisitaikyti, bet sodžiaus berneliai atsilauks". Vargu ar tai yra tiesa, nors ir didžiojo Krėvės pasakytas. Dvidešimto amžiaus antroje pusėje tautos ateitį grįsti vien tik kaimo bernuželiais, kada kone pusė tautos jau gyvena miestuose, būtų tikrai per daug romantiška. Kai žmonijos istorija svaiginančių greičiu rieda mokslo gelmėmis ir kosmoso aukštumomis, pasitikėti mums vien tik žemdirbiais būtų begaliniai pavojinga.

• **LITUANUS, Vol. 14, No. 4.** Lithuanian quarterly journal of arts and sciences dealing with the countries and peoples of the Baltic States, particularly Lithuania. Radaktorai: Anatolijus C. Matulis, Tomas Remeikis, Antanas Sužiedėlis, Bronius Vaskelis. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, P.O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Metinė prenumerata 5.00. Leidžia Lituanus Foundation, Inc.

Vykdydamas šiemetinį prenumeratorių rinkimo vaju, Lituanus žurnalas leidžia vienas po kitą naujus savo numerius, su pastaruoju jau beveik pasivydams "krizės metais" prarastą laiką. Pagrindinis ir didžiausias šio numerio straipsnis, iš žurnalo 96 psl. užklojęs net 53, yra Jono Račkausko "The First National System of Education in Europe (The Commission for National Education of the Kingdom of Poland and the Grand Duchy of Lithuania, 1773-1794)". Tai yra kruopščiai paruošta istorinė pedagoginė studija, liudijanti aukšto lygio mūsų krašto švietimo organizaciją aštuonioliktame amžiuje pabaigoje, kuri anuo metu buvo tikrai pionieriškas žingsnis visos Europos švietimo istorijoje. Jono Račkausko pasirinkta ir išteseta tema gali būti geras pavyzdys visam čia bestudijuojančiam mūsų jaunimui, siekiant vieno ar kito mokslo laipsnio ir renkantis jiems baigiamas temas. Ne kartą jau yra patirta, kad ir profesūra tokias žvėžiškas, su vienokia ar kitokia lituanistika susietas temas net labiau vertina negu tūkstančių kartų visų nurašytas kokias nors šekspyrines.

Pagrirtas yra ir mūsų kaimynų pakvietimas žurnalas. Ši kartą Gundar J. King čia spaudina straipsnį "Management of the Economy and Political Power: The Latvian Case". Duodamas vertimas ir šiuo metu Lietuvoje rašančio drama-

Šita! puikiai žino ir okupantas, todėl šandien ir jaučiama jo tendencija palikti lietuviškąją švietimo tėvynę be lietuviškų mokslo knygų, kad intelektualai tobulintis būtų tik viena galimybė — rusiškąjį šaltinį. Rusiškąjį okupantą supranta ir pramato, kad tauta, likusi be švietimo savo švietimo ir be pilnutinio kultūrinio klogo, antrą kart vien tik su savo žemdirbyste neišsigelbės. Mums atrodo, kad pats didžiausias dalykas dabar yra įtempti visas pastangas, kad Krėvės intelektualų nuo tautos nusibarstymo pranašystė neįvyktų. Šiame amžiuje, tarpe kitų, pajėgus, kūrybingas ir samoningas tautos intelektualinis sluoksnis yra pats didžiausias tautos išsilaikymo ir laisvės laimėjimo laidas, jos fiziniai sveiko ir gausaus kamieno vairotojas pasaulio pripažintu ateitin.

• **AKIRACIAI, 1969 m. gegužės mėn.** Nr. 5. Atviro žodžio mėnraštis. Šio numerio radaktorai: D. Bielskus, K. Drunga, R. Mieželis, L. Mockūnas, dr. T. Remeikis, dr. Z. Rekašius, dr. R. Šliažas. Metinė 10 numerių prenumerata JAV 5.00 dol., kitur — 6.00 dol., atskiro numerio kaina 50 centų. Prenumeratas ir aukštesniais ir pinigėnėmis perlaidomis siųsti: Viewpoint Press, Inc., 6821 South Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

Mėnraštis įvairus temomis ir požiūriais, daug dėmesio skiriamas tik bendrajai lietuvių tautos problemai, bet ir detaliam visuomeniniam ir kultūriniam gyvenimui šiaip ir anapus geležinės uždangos.

Dėl šio numerio tik pora progų būsimųjų pastabų. A. Daugvydas, rašydamas apie dabar taip madingą bendradarbiavimą, be kita ko, sako:

"Būtų nuostolis lietuvių kultūrai, jeigu mes neleisume Lietuvos kultūrininkams pasinaudoti pvz. Pasaulio lietuvių archyvu ar Muzikologijos archyvu ir panašiais šaltiniais. Todėl reikia apgailestauti, kad Draugas dar nesutiko paskelbti Al. Gimanto straipsnį, informuojantį apie P. Kežinaičio Lietuvoje ruošiamą lietuvių kinematografijos istoriją. Mat, tame straipsnyje (žr. Akiračiai, 1968, Nr. 4, p. 4) Al. Gimantas siūlo suteikti knygos autorius prašomos informacijos apie pirmuosius kinematografijos pionierius Amerikoje. Bet jeigu mes nenorime pasidalinti žiniomis su autorium, rašančiu mokslinį veikalą, jeigu nenorime panaudoti tam savo archyvu, tai kyla klausimas, kam tie archyvai reikalingi. Ar tam, kad būtų ir supūty?"

Pirmiausia straipsnyje niekur nepasakoma, kad kas nors tuo filminių reikalų būtų kreipęsi į čionykštį įvairius lietuviškuosius archyvus ir nesulaukę atsako bei tulkos. Kam tada kažkokiomis užuominomis tuos archyvus lyg apkalinti? Besirūpinantieji kinematografijos istorija turėjo pirmiausia į tuos archyvus, o ne į Draugą, kreiptis. Archyvu adresu juk jokia paslaptis ir, kiek žinome, jie linkę patarnauti kiekvienam.

Informacijas apie čionykštį ir apie okupuotos Lietuvos kultūrinį gyvenimą "Draugas" nuolat ir nuolat skelbia. Tačiau skelbti viso straipsnio apie prašomą informaciją dar tik pradėtam dar-

turgo Kazio Sajos vieno veiksmo tragikomedijos "Maniakas". Šitos rūšies Kazio Sajos gana moderniai sukurpti vienaveiksmiai te mokslo knygų, kad intelektualai tobulintis būtų tik viena galimybė — rusiškąjį šaltinį. Rusiškąjį okupantą supranta ir pramato, kad tauta, likusi be švietimo savo švietimo ir be pilnutinio kultūrinio klogo, antrą kart vien tik su savo žemdirbyste neišsigelbės. Mums atrodo, kad pats didžiausias dalykas dabar yra įtempti visas pastangas, kad Krėvės intelektualų nuo tautos nusibarstymo pranašystė neįvyktų. Šiame amžiuje, tarpe kitų, pajėgus, kūrybingas ir samoningas tautos intelektualinis sluoksnis yra pats didžiausias tautos išsilaikymo ir laisvės laimėjimo laidas, jos fiziniai sveiko ir gausaus kamieno vairotojas pasaulio pripažintu ateitin.

• **AKIRACIAI, 1969 m. gegužės mėn.** Nr. 5. Atviro žodžio mėnraštis. Šio numerio radaktorai: D. Bielskus, K. Drunga, R. Mieželis, L. Mockūnas, dr. T. Remeikis, dr. Z. Rekašius, dr. R. Šliažas. Metinė 10 numerių prenumerata JAV 5.00 dol., kitur — 6.00 dol., atskiro numerio kaina 50 centų. Prenumeratas ir aukštesniais ir pinigėnėmis perlaidomis siųsti: Viewpoint Press, Inc., 6821 South Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

Mėnraštis įvairus temomis ir požiūriais, daug dėmesio skiriamas tik bendrajai lietuvių tautos problemai, bet ir detaliam visuomeniniam ir kultūriniam gyvenimui šiaip ir anapus geležinės uždangos.

Dėl šio numerio tik pora progų būsimųjų pastabų. A. Daugvydas, rašydamas apie dabar taip madingą bendradarbiavimą, be kita ko, sako:

"Būtų nuostolis lietuvių kultūrai, jeigu mes neleisume Lietuvos kultūrininkams pasinaudoti pvz. Pasaulio lietuvių archyvu ar Muzikologijos archyvu ir panašiais šaltiniais. Todėl reikia apgailestauti, kad Draugas dar nesutiko paskelbti Al. Gimanto straipsnį, informuojantį apie P. Kežinaičio Lietuvoje ruošiamą lietuvių kinematografijos istoriją. Mat, tame straipsnyje (žr. Akiračiai, 1968, Nr. 4, p. 4) Al. Gimantas siūlo suteikti knygos autorius prašomos informacijos apie pirmuosius kinematografijos pionierius Amerikoje. Bet jeigu mes nenorime pasidalinti žiniomis su autorium, rašančiu mokslinį veikalą, jeigu nenorime panaudoti tam savo archyvu, tai kyla klausimas, kam tie archyvai reikalingi. Ar tam, kad būtų ir supūty?"

Pirmiausia straipsnyje niekur nepasakoma, kad kas nors tuo filminių reikalų būtų kreipęsi į čionykštį įvairius lietuviškuosius archyvus ir nesulaukę atsako bei tulkos. Kam tada kažkokiomis užuominomis tuos archyvus lyg apkalinti? Besirūpinantieji kinematografijos istorija turėjo pirmiausia į tuos archyvus, o ne į Draugą, kreiptis. Archyvu adresu juk jokia paslaptis ir, kiek žinome, jie linkę patarnauti kiekvienam.

Informacijas apie čionykštį ir apie okupuotos Lietuvos kultūrinį gyvenimą "Draugas" nuolat ir nuolat skelbia. Tačiau skelbti viso straipsnio apie prašomą informaciją dar tik pradėtam dar-

bui nebuvo ir reikalo. Tų gi praeities lietuvių filmininkų čia Amerikoje tūkstančių, nei šimtų nebuvo. Gal tik broliai Motuzai, J. Januškevičius, kurie visiems yra dar gerai žinomi. Užteko, kad ir tam pačiam Al. Gimantui, juos kontaktuoti, ir būtų reikalas išspręstas. Bet, matyt, čia svarbu buvo ne tiek konkreti informacija, kiek dar neįkūnyto darbo ir reksmingo bendradarbiavimo vėliau iškelimas čionykštėje mūsų spaudoje.

Reikia pasakyti, kad "Akiračiai" tikrai nuosirdžiai moka pasidžiaugti nepavydėtose okupacinės sąlygoje pasiektais mūsų kultūrininkų (rašytojų, menininkų, muzikų) laimėjimais Lietuvoje. Šitai mėnraščio padaroma greit ir akylai. Tačiau vis dėlto nereikėtų užmiršti, vėluoti ir net į kelintąjį planą nustumti ir čionykštį mūsų pasiekimų. Sakysim, jau kone prieš metus Chicagoje išėjo platus, kolektyvinis veikalas "Lietuvių literatūra svetur, 1944-1967", bet jo vienokio ar kitokio platesnio aptarimo "Akiračiai" taip ir neįstengė lig šiol suorganizuoti.

• **Okupuotos Estijos dailininkų** paroda buvo surošta Vilniuje, kurioje dalyvavo netoli šimto estų dailininkų, pateikdami apie 1000 kūrinių. Gera dalis kūrinių skirti pritaikomojo meno reikalams.

RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd Street
Užsieninių ir vietinių auto taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas.
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3233
Savininkas Juozas (Joe) Juraitis

BANGA
TV, radio, stereo, TV antenos, air-conditioners. Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St. — Tel. 434-0421
Vakarinis skambintis WA 5-3607
P. Rudėnas K. Simulis

DAŽYMAS
PIGIAI DAŽAU KAMBARIUS.
VALAU KILIMUS IR BALDUS.
J. RUDIS — Tel. CL 4-1050

MOVING
A. NAUJOKAITIS
Apdaranas perkraustymas
ilgų metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

A. ABALL ROOFING CO.
Istalgta prieš 49 metus
Dengiamie visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminius, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dabome iš lauko. Taisome mūrą "tuck-pointing". Pilnai apsidraude. Visas darbas garantuotas.
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kuriuo laiku

LITUANUS ŽURNALAS, MINĖDAMAS 15 METŲ SUKAKTĮ, SKELBIA JUBILIEJINĮ VAJŲ — SU YPATINGOM DOVANOM.

Jau penkioliktį metų, kai Lituanus, leidžiamas anglų kalba, atlieka laisvųjų lietuvių šauklio pareigas 97 pasaulio šalyse — tiek valstybių jis paštu pasiekia keturis kartus metuose. Penkiolikos metų sukakties proga, esame ir būsimi Lituanus skaitytojai, atsiuntę 5 dol. čekį, kviečiami dovanai atsimti šampano bonką. Čekius rašykite LITUANUS vardu, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Gavę iš Jūsų prateštą ar visai naują prenumeratą, tuoj pasiųsime šampano kortelę, kurią nemokamai iškeisite į šampaną vienoje iš devynių, kortelėje pažymėtų, didžiųjų Kane Beverage krautuvų Chicagoje. Dovaną atsimti su kortele asmeniškai.

Šis nepaprastas LITUANUS vajuas baigiasi rugsėjo 1 d. — Darbo Dienos šventėje. Visais klausimais prašome skambinti Chicago telefonu 434-0706, Jonui Kučėnui, LITUANUS reikalų vedėjui.

Šia proga dėkojame Kane Beverage krautuvėms už dovanotą šampaną.

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No Limit on MILES...
No Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE
Against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)
Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS ČESAS

• **Onos Maksimaitienės (Girytės), istorikės, studija** "Lietuvos sukilėlių kovos 1863-1864 m." išleista Vilniuje. Šį veikalą ji ruošė visa dešimtmetį. Yra 294 psl. apimtys.

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidiniai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67th Place — WA 5-8063

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plaunama ir vaškuojama visu rūšių grindis
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters.
Nuomola — Parduoja — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

Perskaityt "Draugą", duokite j kitiems pasiskaityti.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. VA 7-5980

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilių pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 1-8654 ir GR 6-1339

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpauistyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveiksams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

since 1914...

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Paid and Compounded Quarterly

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
Minimum \$1,000

Frank Zogas, President

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISSYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val.; antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. sekmdadienį nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbkliai

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurbklus prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkuami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

Spėjimai ir Dėgimai

Redaguoja dr. S. ALIŪNA.

MĖNULIS IR ROMANTIKA

Taip sakant, astronautai visą romantiką tēskė į kampą, nebėra geltonojo mėnulio romantikos, šviesių mėnesienų ir dūsavimų po beržais. Technika visą romantiką į nieką pavertė, kaip ten kois Donelaičio pavasaris. Būdamas žmogus padūsavė, įsimylė, stebė ten mėnulį, kuris saulūžę vedė, o dabar visa baigta. Ten kažkokie milžiniški astronautų batai palikti ir vežėčios. Tik aparatų gaila, kuriuos paliko. Vienas radijo komentatorius pareiškė, kad tų aparatų ir lėkė pasigrobti sovietiškoji Luna 15, ir tačiau taip trenkėsi į mėnulį, kad visa į nieką pavirto lyg koks penkmečio planas. Viskas iš to garso virto kaput, anot "Chicago Sun Times" dienraščio. Brežnevas sako mokslininkams kūjeliu per pakaušį patrankys ir kai kam piau-tuvėliu per gerklę, visus iš Sol-ženicino aprašyto pirmojo rato į žemesnio rato pragarėlį pasius. Esą, anot Kosyginio, liaudies žmo-nės geriau supranta komunizmo reikšmę, Lenino garbei mėslovė-žio soclenktynės įvykdė, o moks-lininkai žvaigždės iš erdvių ne-atgabeno Lenino barzdelei pa-puosti.

Chicagoje gi buvo tokių, ku-rie, taip sakant, už kvoterį visą Apollo 11 parduotų. Taip bent išryškėjo iš Chicago dienraštyje spausdinto reportažo su bu-mais. Lietuvių "Vilnės" bosas Andriulis ir kiti šaukė, kad esą pinigų, vieton vežti į mėnulį, a-merikiečiai turi atiduoti skurdie-siems "Vilnės" pastatams remon-tuoti, nes, kai atvažiuoja svečiai iš rojaus, tai nuėję pas atsilikė-lių kapitalistų laikraščius, mato gražiausius pastatus, o "Vilnės" ponai kaip kokio kolchozo viš-tiņioj sėdi, visai negalėdami pa-rodyti to pažangumo, apie kurį nuolat kalba.

Bet mums čia svarbiau roman-tiškoji mėnulio pusė, o ne poli-tinė. Kai mėnulio romantika pa-virto realybe, tai reikia tikėti, kad ir daugelis mūsų grįs iš ko-kių lunatinių klajonių į konkre-tybę. Pavyzdžiui, reikia manyti, kad veiksniai supras, jog roman-tinis rezoliucijų amžius baigėsi, tad reikia daugiau gyvų raštų ir gyvų paskaitų, gyvų vaizdų ir straipsnių amerikiečiams. Gal grįs žmonės iš romantikos, ir su-sipras, kad visokie kongresai, pa-skendę savitarpių pokalbių gel-svoj mėnesienoj, yra tik šiaip jau kuklus pasivaikščiojimas po savo sodelį, mėnesienai šviečiant. Praeina mėnesiena, pasibaigia vi-sa romantika, ir lieka tik buvę prisiminimai apie buvusią baisią veiklą, tik jos rezultatai dingsta kaip delfinos mėnulis.

Mėnulinė romantiką žlugus, gal grįs į realybę ir tie, kurie mano, kad asmens spaudoje ap-spiudymas yra maždaug astro-nautinis žygdarbis. Realybė nu-galint romantiką, gal kai kas pra-

Kai žmona šiaip aktyviai bara, tai ne vienas pavydi astronautam, galintiems pabėgti į mėnulį.

nesionoj, o niekšai frontininkai didelių darbų dirba. Jie nenau-dėliai tartininkavo ir pravedant rezoliucijas senatė ir kongrese. Pasmerkė Atstovų rūmai bolše-vikus, o kai karo pikta, nes tu-rėjo pasmerkti frontininkus.

Ką ten tie bolševikai, sėdi Lie-tuvoj, nei tu jų matai, nei ką, o frontininkai visų postus čia už-ėmė ir dar į visus aukotojų sa-rašus didelėm sumom isiršo. Tiesiog niekšai nė pinigų negai-li visokiem rinkėjam.

Taigi mėnulį pasiekus, reiktų grįžti iš romantikos į realizmą, nes jau net iš žemesnių vietų Ant. Gustaitis pramatė realumo ateitį, dainuodamas:

Jei nori kopk į Everestą,
Ar žvelk nuo sandėlio alaus—
Visur vienodas vaizdas bręsta
Pasaulio realaus.

D.K.

SUJAUKTA DAUGUMA IR MAŽUMA

Seniau buvo kitas reikalas, aiš-kiai žinojau, jeigu yra dauguma tai ir buvo dauguma, jei buvo mažuma tai ir buvo mažuma. Matyt šias savokas sujaukė dik-tatoriai, kurie, būdami mažoje mažumoje, valdo didžiąją daugu-mą.

Paikim demokratine Ameri-ka, isatymus leidžia dauguma, o juos įgyvendina pagal mažumos nurodymus. Kiek žinome, žydai sudaro mažumą, bet pasižiūrėjus televizijoje aiškiai matai, kad jie yra daugumoje. Universitetuose studentų mažuma nurodo kada demonstruoti, kada uždaryti ir nutraukti mokslą bei padegti pa-status. Kanadoje įvesta kaip val-stybinė kalba anglų ir prancū-zų, kad būtų patenkinta daugu-ma ir mažuma. Kyla klausimas kaip yra su lietuviais, lenkais, i-talais ir kitais, kurie nepritam-pa nei prie daugumos, nei prie mažumos.

Žymiai blogiau šiame krašte. Kadangi esam mažoj mažumoje, tai negalim savęs laikyti daugu-ma, kreipiausi pas šio krašto ma-žumą indėnus, kad priimtų mus kompaktine mase į savo mažu-mos tarpą. Buvo gautas griežtas ne, nes tik jie esą tikrieji šio kraš-to gyventojai, o mes asisbasė iš

Linksmi apie kalbos mokslą

"Labai nemoksliska Europos vietovardžius indentifikuoti su panašiai skambančiais lietuviš-kais žodžiais, O. Č. Gedgaudas tai daro. Sakysime, germanų tau-telė "Suevi" jam yra "sueviai", o "aisčius" jis jungia su "eiti". Visiems yra žinomi Vokietijos miestas Koelnas ir mūsų žodis kelnės, Italijos upė Padas ir mū-sų padas Japonijos miestas Sakai ir mūsų sakai "skaidri derva". Amerikos miestas Saugus ir mūsų būdvardis saugus, Fidži salų uos-tas Suava ir mūsų šuva, Bulga-rijos miestas Varna ir mūsų pauk-štis varna... Jei kas bandytų tvir-tinti, kad tarp šių žodžių yra kas nors bendro, pats būtų varna."

J. Tininis

Geriausios lietuvių romanas

Lietuvoje einančioj "Pergalėj" V. Kazakevičius šiu metų 3 nr. išryškino M. Bavarsko romaną "Pilkieji namai," kur autorius "stipriausiai akcentavo nusivily-mą dipukiška buitimi". Esą Ba-varsko beletristika turi "išskirti-nės pažintinės reikšmės". Žodžiu, taip išskyrė 1947 m. išėjusį ro-maną "Pergalė". Čia einą "Ai-dai" ataidėjo (tam ir Aidai, kad ataidėtų) ta teigimą birželio mė-nesio numeryje kitu straipsniu, kur panelė Stanelytė rašo apie "Pilkųjų namų" romaną, teig-dama: "Negalima jam nepripažin-ti tam tikros istorinės ir ypač liu-dijamosios reikšmės".

Žodžiu, jei jau "šiapus ir anap-us ir geležinės uždangos sutam-pa, kad "Pilkieji namai" geriau-sias romanas, tai tegu dr. K. Keb-lus mušai į krūtinę, perklasifi-kuodamas savo geriausių roma-nų eilę, vieton ten kokios "Ke-lionės" pastatydamas "Pilkuosius namus", kas ypač šiais reziden-cijų statymo laikais labai reikšmin-ga.

REIKSMINGAS MOKSLAS

"Vyną ir konjaką reikia mo-kėti gerti, taip pat reikia mokėti įvertinti ir skonį."

J. Venckus, SJ.

— "O dabar pagalvojus, net nebeprisimenu, kada paskutinį kartą dainavau. Civilizacija. Pa-galiau, išėjęs vakarais ant gon-kių, nesubiliausi "Sėriau žirgelį". Policija atbėgs".

Dail. R. Viesulas

"IT'S TIME FOR A DIET!"

Vėl mokesčius Illinois valstijoje pakėlus mokesčių mokėtojas sako valdžiai: "Ar negalėtumėte tetule, kiek prisilaikyti dietos".

KELIONĖS IR SUVENYRAI

Torontiško dienraščio kolum-nistas, Gary Lautens, "Daily Star" aprašo savo vargus, užpuo-lusius jį Vienoje, Autsrijoje, ka-da jis tenai lankėsi, kaip turis-tas, su savo išlaidžia žmona.

Esą, daugelis žmonių, beskre-dančių lėktuvais, stengiasi išsi-pirkti gyvybės apdraudą, gi jis, girdi, žvalgesis tokios draudimo įstaigos, kuri parduotų trūkio po-lisus, kai jis atskridęs su žmona į Vieną, jo lagaminai būvę pa-kenčiamo sunkumo, nes juose nebuvo sunkių daiktų, tik balti-niai, nosinės, kojinės ir kelioni-niai čekiai. Bet kai reikėjo grįžti namo, lagaminai jau būvę tokie sunkūs, tarytum akmeniniai. Vis tai žmonos nuopelnas, kuri pa-jėgusi juos taip pasunkinti, kad jam, anuos tamping, net akyse pažaliudavo.

Jo žmona, girdi, nė žodžio ne-kalbanti vokiškai, bet jis tikis, kad skaitytų šiuo nutikimu bū-sią patenkinti, sužinoję, jog jo žmonelė galinti išleisti pinigų visur, nežiūrint kokia kalba kraš-tas kalbėtų. Ji tepasakanti ang-liškai: "I'll take it" ir krautuvi-ninkas — jau žinąs jį "ameriko-nišką išsireikimą" ir jo reikšmę.

Pvz., ji pirkusi žieminius pal-tukus visiems vaikams, prie viso to — nusipirkusi Vienoj tiek žva-kių, kad, girdi, užtektų jų apvies-ti visai Šv. Petro bazilikai Romo-j. Dar porą bliškų, na, ir vai-kučiams po bulvėmis šaudoma

SAVAIMINĖ VENTILIACIJA

"Jeigu kas prikiša Kapsuko ra-jono kolūkiu "Pirmyn" pirminin-kui J. Griškaičiui apie aktyvios ventiliacijos įrenginius, pakastus po pernykščiais šiaudais, jis tik mosteli galva į kluono pusę: — Aure, kokia nuostabi pas-mu savaiminė ventiliacija.

Tikrai, kiek mes prišnekame apie įvairius šieno džiovinimo būdus, o apie tokia paprastą prie-monę visai pamirštame.

Tik jūs pažvelkite į kluoną, e-santį netoli fermų. Matote jo

stoge žiojėjančias skyles. Tai ir y-ra visa paslaptis. Pro jas patekęs vėjas puikiausiai džioviną šieną. Dar vienas didelis savaiminės ventiliacijos pranašumas yra tas, kad ji saugoja šieną nuo per di-delio išdžiūvimo. Mat, lietaus at-veju į jį savaimt patenka van-duo.

Belieka rajono gamybinei žė-mės ūkio valdybai šį visais at-žvilgiais pranašų šieno džiovinimo būdą, beje, daug kur jau ank-sčiau praktikuotą, tinkamai įver-tinti."

"Valstiečių laikraštis", birželio 28 d.

KOMPLIMENTAS

Pagyvenusi moteriškė klausia vyriški: — Kaip jums atrodo, kiek man metų? — Negalėčiau pasakyti, bet daugiau, negu jūs atrodote.

NEPAPRASTAS POKALBIS

Metro vagono kampe sėdi se-nas dama. Prieš ją atsisėda jau-nas kareivis, įnirtingai žiaumo-damas kramtomąją gumą. Po kiek laiko dama suunka: "Klau-sykite, jaunuoli, nėra prasmės manęs klausinėti, nes aš esu kur-čia."

PESIMISTAS

— Sakyki, Kurmi, kas pasau-ly naujo? — Visur viena tamsybė vieš-patauja!

Simfonija

Tagt vlynas yra gazi muzikali-nė, ne tik cheminė simfonija, tik nereikia perdėtai gerti vyna, nes simfonija gali išnykti.

J. Venckus, SJ.

RAŠYTOJAS IR SKOLA

— Dabar aš rašau savo atsi-minimus, — pasakoja rašytojas. — Ar dar nepriejai tos vietos, kada aš tau paskolinau pinigų? — paklausė jį draugas.

Viena knyga tai visada turi liūd-ną pabaigą, tai čekių knygutė.

Apie buitinio kombinato batusiuvius

Batsiuvys, gerai išmetęs, Kartą pragaran pateko. Belzebubas jam už "griekus" Ten batus nešioti liepė. Tuos, kur žemėje jis taisė Ir paliko skylę baisią, Tuos, kur aštrios vinyų kyši Ir kulnai visai nuplyšę... "Šluota"

Griežtas, bet teisingas

Aš griežtas, bet ttisingas! Pareinu vakar vakare namo... ir ką aš sužinau! Sužinau, kad mūsų katė suėdė mūsų šuns maistą! Lauk katė! Ką aš sužinau po tox Kad šuo suėdė kmonos kotletą! Lauk šunį! O toliau ką aš sužinau? Kad žmona suvalgė mano bif-šteką! Išveju iš namų žmoną! Ir kas išaiškėja? Kad pienas, kurį aš išgėriau rytą, buvo paliktas katei!!! Tad aš visiems liepiu grįžti, o pats išėjau... Aš griežtas, bet teisingas.

R. Devosas

— Gal tik tiek reikėtų paste-bėti, kad kur kas lengviau ir "ma-loniau" raizioti rėžius iš svi-timos nugaros ir gražbyliauti apie svetimas ydas, kaip kad pasidai-tyti po savo darželį.

Vyt. Alantas

— Tik drąšios pelės suka liz-dą katino ausy.

APIE ŽEMAIČIUS

Kasper Stieler vokiečių kalbos gramatikoj taip aprašo lietuvių 1684 m.

"Tarp Lietuvos ir Kurlando y-ra nevaisinga (unfreundliche) žemaitija, kuri neturi nė vieno tikro miesto, o tik viensėdžius, kaimus ir kelius prie dumblynų, kurių viena, tris mylias nuo Ne-muno, netoli Kurlando, vardu Palanga, teko pažinti su didžiau-siu pavojumi kūnui ir gyvybei, nes ten, tarp dviejų nuverstų til-tų, kabojo daugiau šimtas žemai-tiškų kalavijų virš mano galvos, ir turėjau išpirkti savo gyvybę su šimtu taleriu, kas vis vien nebū-tūtų padėję, jei nebūčiau nuda-vęs Dancigo pilieti, kuris neva buvo pakeliui, norėdamas aplan-kyti savo draugus Kurlande."

APGAUDINĖJIMAS

— Jūs tvirtinate, kad tai vil-na. O juk prisegtoje kortelėje pa-rašyta, kad medvilnė. — Mes segame šitą kortelę, norėdami apgauti kandis...

VISADA

Vienas lankytojas, pamatęs at fiziko Nilsio Boro durų pasaga, labai nustebė: "Niekada nema-niau, kad toks žmogus kaip jūs, tikėtų prietarais."

"O aš ir netikiu, — atsakė šypsodamas Bora. — Bet man sakė, kad pasaga atneša laimę ir tikint, ir netikint."

RŪPINANTIS RYTOJUM

100-metis senis, loterijoj išlo-šęs stambia pinigų sumą, į gim-i-naičių užklausimą, ką jis dary-siąs su tais pinigais: — Atidėsiu senatvei.

Dailininkas sako praeivui: "Pra-sau neiti, čia mano vėliausieji dar-bai".

Mintys, prakalbu pagerimui

Voras myli musę todėl, kad ne gali be jos gyventi.

— Bėdos tai reikšia, kad me-džioji kiškį su negyvu šunimi.

— Tyla yra gera byla, tik ne policijos stoty.

— Optimistas mato baranką, o pesimistas mato tik jos skylę.

— Juokas kelia baimę ir užde-da apynasrį begėdžiui.

— Žodžiais ryžių neišvirs.

— Mintis yra kaip parašiutas. Tik tada funkcionuoja, kai ją pa-leidi.

— Žmogus be giminių yra žmogus be bėdų.

— Mokesčiai ir mirtis yra ne-laukiami svečiai, tačiau mirtis nepasidaro blogesnė po kongre-so ar senato posėdžiui.

— Net ir kvailys yra protin-gas, jeigu jis tik nepradedą veik-las.

Sovietinė koezgistencija: vienoj rankoj viliojanti armoška, o kitoj galvelėm skaldyti šautuvėlis.

Čia ne astronautas, bet bobelė su lazda šoktelėjo prieš šį visai tai-kia nusiteikusį piliētį.